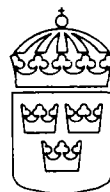

Regeringens proposition

1993/94:139

Lag om behörighet att utöva veterinäryrket

Prop.
1993/94:139

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 mars 1994

Carl Bildt

Karl Erik Olsson
(Jordbruksdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till en ny lag om behörighet att utöva veterinäryrket. I lagen finns bestämmelser om en självständig veterinär ansvarsnämnd. Nämnden skall pröva disciplinfrågor för alla yrkesverksamma veterinärer i deras veterinärmedicinska yrkesutövning. Nämnden skall också pröva alla frågor om återkallande av legitimation och inskränkningar i veterinärs rätt att förskriva alkohol och narkotika. Den föreslagna behörighetslagen föranleder en följdändring i 21 § lagen (1994:000) om offentlig anställning som i prop. 1993/94:65 föreslås ersätta lagen (1976:600) om offentlig anställning från den 1 juli 1994.

Den nya behörighetslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1994.

Innehållsförteckning

Prop. 1993/94:139

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	3
2.1	Förslag till lag om behörighet att utöva veterinäryrket	3
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:000) om offentlig anställning	9
3	Ärendet och dess beredning	10
3.1	Lagrådet	11
4	Bakgrund	11
5	Nuvarande förhållanden	12
5.1	Behörighetslagstiftningen avseende veterinärer	12
5.2	Den veterinära ansvarsnämnden	13
5.3	Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	16
6	En särskild veterinär ansvarsnämnd	18
7	Nämndens ansvarsområde	19
8	Självständig myndighet	22
9	Sammansättningen	24
10	Kostnader	25
11	Ny lag om behörighet att utöva veterinäryrket	26
12	Författningskommentarer	27
12.1	Förslaget till lag om behörighet att utöva veterinäryrket	27
12.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:000) om offentlig anställning	37
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Veterinära ansvarsnämnden (Ds 1992:107)	38
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	39
Bilaga 3	Förteckning över remissinstansemålen	45
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	46
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	53
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 1994	56
	Rättsdatablad	57

Regeringen föreslår att riksdagen

antar regeringens förslag till

1. lag om behörighet att utöva veterinäryrket,
2. lag om ändring i lagen (1994:000) om offentlig anställning.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om behörighet att utöva veterinäryrket

Härigenom föreskrivs följande.

Behörighet m.m.

1 § Behörig att utöva veterinäryrket är

1. den som är legitimerad enligt 2 § eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av 3 § 1,

2. den som enligt föreskrifter meddelade av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Statens jordbruksverk har tillstånd att utöva yrket i den utsträckning som anges i varje särskilt fall,

3. den som enligt föreskrifter meddelade med stöd av 3 § 2 har rätt till sådan yrkesutövning utan legitimation.

2 § Legitimation som veterinär meddelas av Jordbruksverket.

Den som avlagt veterinärexamen i Sverige skall på ansökan legitimeras som veterinär. Detsamma gäller den som har avlagt veterinärexamen utomlands och genomgått av regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, av Jordbruksverket föreskriven efterutbildning. Legitimation får dock inte meddelas om omständigheterna är sådana att en legitimation skulle komma att återkallas.

Om den som har avlagt veterinärexamen utomlands är mycket skicklig och särskilt erfaren inom veterinäryrket, får legitimation meddelas trots att han inte har genomgått föreskriven efterutbildning.

3 § För veterinärer med sådan utländsk utbildning som omfattas av Sveriges åtaganden enligt internationella överenskommelser meddelar regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket föreskrifter om

1. legitimation,
2. behörighet att utan legitimation utöva veterinäryrket.

4 § Tillstånd enligt 1 § 2 att utöva veterinäryrket i områden intill riksgränsen får meddelas att gälla för varje veterinär som uppehåller tjänst som veterinär i sådana trakter i Finland och Norge som gränsar till Sverige.

5 § För att veterinärer inför allmänheten skall få tillkännage att de är särskilt kunniga inom en viss gren av veterinäryrket, skall de ha uppfyllt de villkor för specialistkompetens som har föreskrivits av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Jordbruksverket.

6 § Den som inte är behörig att utöva veterinäryrket får inte mot ersättning behandla sjukdomar på vilka epizootilagen (1980:369) eller lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur är tillämplig.

Den som saknar behörighet att utöva veterinäryrket får inte beteckna sig veterinär i samband med att han mot ersättning undersöker djurs hälsotillstånd eller behandlar djur för sjukdom eller liknande tillstånd genom att vidta eller föreskriva åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte. Han får inte heller i samband med verksamheten använda en sådan titel eller yrkesbeteckning som innehåller ordet veterinär eller ger sken av att han är legitimerad eller på annat sätt auktoriserad av en myndighet eller har specialistkompetens som veterinär.

Veterinärers allmänna skyldigheter m.m.

7 § En veterinär skall fullgöra sina uppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad veterinärer är skyldiga att göra i sin yrkesutövning och om tillsyn över veterinärers verksamhet.

8 § En veterinär är skyldig att låta sin verksamhet inspekteras av den myndighet som enligt föreskrifter som avses i 7 § andra stycket har tillsyn över verksamheten eller av den som tillsynsmyndigheten förordnar.

Om tillsynsmyndigheten finner att en veterinär är skäligen misstänkt för brott i utövningen av veterinäryrket, skall myndigheten, om inte annat följer av 30 §, anmäla veterinären till åtal

1. om det för brottet är föreskrivet fängelse, eller

2. om det finns anledning anta att det kommer att föras talan om enskilt anspråk.

9 § En veterinär får inte obehörigen röja eller utnyttja vad veterinären i sin yrkesutövning har fått veta om enskildas affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmännas verksamhet gäller bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Disciplinansvar

10 § Om en veterinär uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter i sin veterinära yrkesutövning får disciplinpåföljd meddelas veterinären. Är felet med hänsyn till samtliga omständigheter ringa, får någon påföljd inte meddelas. Disciplinpåföljder är erinran och varning.

Disciplinpåföljd får inte meddelas en veterinär för att han deltagit i strejk eller i en liknande stridsåtgärd.

11 § Om en veterinär har anmälts till åtal, får något disciplinärt förfarande enligt denna lag inte inledas eller fortsättas i fråga om den förseelse som avses med anmälan. Om en fråga om disciplinansvar har anmälts till Veterinära ansvarsnämnden får dock veterinären underrättas om detta.

Om en gärning har prövats i straffrättslig ordning, får ett disciplinärt förfarande inledas eller fortsättas bara om gärningen, av någon annan orsak än bristande bevisning, inte har ansetts vara något brott.

12 § Disciplinpåföljd får meddelas bara om veterinären inom två år från förseelsen skriftligen har underrättats om vad som anförs mot veterinären.

Disciplinpåföljd får inte meddelas en veterinär senare än fem år efter förseelsen.

Återkallelse av legitimation och annan behörighet m.m.

13 § Legitimation som veterinär skall återkallas om veterinären

1. visat grov oskicklighet vid utövandet av veterinäryrket eller på annat sätt visat sig vara uppenbart olämplig att utöva yrket,

2. på grund av sjukdom eller någon liknande omständighet inte kan utöva veterinäryrket tillfredsställande.

Om en veterinär som har fått legitimation här i landet på grund av auktorisation i ett annat land förlorar denna auktorisation, skall legitimationen återkallas.

14 § Om det finns grundad anledning anta att legitimationen bör återkallas enligt 13 § första stycket 2, får veterinären föreläggas att låta sig undersökas av anvisad läkare.

Om ett föreläggande om läkarundersökning har beslutats, får legitimationen återkallas för tiden till dess ärendet slutligt avgörs.

Har veterinären inte följt ett föreläggande om läkarundersökning inom ett år från det att veterinären fick del av detta, får legitimationen återkallas.

15 § Bestämmelserna i 13–14 §§ om återkallelse av legitimation gäller även annan behörighet att utöva veterinäryrket.

16 § Om en veterinär missbrukar sin rätt att förskriva narkotiska eller alkoholhaltiga läkemedel eller teknisk sprit, får denna rätt dras in eller begränsas. Förskrivningsrätten får också dras in eller begränsas om veterinären själv begär det.

Om det finns sannolika skäl för misstanke om sådant missbruk som avses i första stycket, får förskrivningsrätten dras in eller begränsas till dess frågan prövats slutligt. Ett sådant beslut gäller i högst sex månader. Om det finns särskilda skäl, får beslutets giltighet förlängas med ytterligare högst sex månader.

17 § En veterinär, vars behörighet att utöva yrket har återkallats, skall återfå denna behörighet när förhållandena medger det.

Vad som sägs i första stycket gäller även i fråga om inskränkningar i förskrivningsrätten enligt 16 §.

18 § Frågor om disciplinansvar enligt denna lag prövas av Veterinära ansvarsnämnden.

Nämnden prövar även frågor om återkallelse och begränsning av legitimation samt andra frågor som avses i 13–17 §§.

19 § Ansvarsnämnden består av ordförande och fem andra ledamöter.

Ordföranden skall vara eller ha varit ordinarie domare. Två ledamöter skall vara veterinärer. Övriga ledamöter utses bland personer som har insikt i djurhållning och som kan anses företräda allmänhetens intressen.

Regeringen utser ordförande, övriga ledamöter och, i den utsträckning det behövs, ersättare för dem. För ersättare gäller vad som sägs om ledamot.

20 § Ansvarsnämnden är beslutför med ordföranden och minst fyra andra ledamöter.

Ordföranden får ensam fatta beslut som

1. innebär att ett ärende avgörs i sak, om det är uppenbart att ärendet inte kan leda till någon påföljd och om ärendet inte heller rör ansökan om att återfå behörighet,

2. inte innefattar ett slutligt avgörande i sak och inte rör fråga enligt 14 § eller 16 § andra stycket eller utdömmande av vite enligt 26 § andra stycket.

Ärenden som har avgjorts av ordföranden ensam skall anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

21 § I fråga om jäv mot den som handlägger ärenden i ansvarsnämnden skall bestämmelserna i 4 kap. rättegångsbalken om jäv mot domare tillämpas.

22 § Om det framkommer skiljaktig mening vid en överläggning i ansvarsnämnden, skall bestämmelserna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i brottmål med endast lagfarna ledamöter tillämpas. Ordföranden säger dock sin mening först.

Handläggningen i ansvarsnämnden

23 § Frågor om disciplinansvar skall tas upp på anmälan av

1. den myndighet som har tillsyn över den yrkesutövning som föranleder anmälan,

2. veterinärens arbetsgivare, eller

3. den som har lidit skada till följd av veterinärens yrkesutövning.

Frågor som avses i 13–17 §§ tas upp på anmälan av Jordbruksverket eller den som saken gäller.

Bestämmelser om rätt för Riksdagens ombudsmän och för Justitiekanslern att göra anmälan i ärenden om disciplinansvar och om återkallelse av behörighet samt om handläggningen av sådana ärenden finns i 6 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän och i 6 § lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn.

24 § Förfarandet hos ansvarsnämnden är skriftligt.

Muntlig förhandling får dock förekomma när det kan antas vara till fördel för utredningen.

25 § Är en anmälan så ofullständig att den inte kan läggas till grund för en prövning i sak, skall ansvarsnämnden förelägga anmälaren att inom viss tid avhjälpa bristen. Om anmälaren inte följer föreläggandet, får anmälan avvisas. Vad som sägs om anmälan gäller också i fråga om ansökan.

26 § Ansvarsnämnden skall se till att varje ärende blir tillräckligt utrett. Överflödigt utredning skall avvisas.

Nämnden får fordra in journaler och andra handlingar som behövs för utredningen. Därvid får nämnden förelägga en veterinär vite.

27 § Om en fråga kräver särskild sakkunskap, får ansvarsnämnden inhämta yttranden från myndigheter och andra sakkunniga i frågan.

I fråga om sådana sakkunniga skall 40 kap. 2–7 och 12 §§ rättegångsbalken tillämpas.

De som är skyldiga att lämna yttrande har rätt till ersättning för sitt utlåtande endast om det är särskilt föreskrivet. Andra sakkunniga från vilka nämnden inhämtat yttrande har rätt till ersättning av allmänna medel för sitt uppdrag. Ansvarsnämnden får bevilja förskott på sådan ersättning.

28 § Till muntlig förhandling skall parterna kallas. En enskild får kallas att inställa sig personligen. Att den kallade inte kommer till förhandlingen utgör inte något hinder för ärendets vidare handläggning och avgörande.

En enskild part, som har inställt sig till en muntlig förhandling, får tillerkännas ersättning av allmänna medel för kostnad för resa och uppehälle, om ansvarsnämnden finner att han skäligen bör ersättas. Nämnden får bevilja förskott på ersättningen. Närmare bestämmelser om ersättning och förskott meddelas av regeringen.

29 § Bestämmelserna om motivering av beslut och om underrättelse om beslut i 20 och 21 §§ förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas även på beslut enligt 14 § och 16 § andra stycket.

30 § Om ansvarsnämnden i ett ärende som handläggs där finner att åtalsanmälan enligt 8 § andra stycket bör göras, skall nämnden göra sådan anmälan.

Överklagande m.m.

31 § Ansvarsnämndens beslut och Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

32 § Ansvarsnämndens beslut får överklagas av

1. Jordbruksverket,
2. den som enligt 23 § första stycket anmält en fråga om disciplinansvar, om beslutet har gått honom emot,
3. annan som beslutet angår, om det har gått honom emot.

Bestämmelser om rätt för Riksdagens ombudsmän och för Justitiekanslern att söka ändring i beslut om disciplinansvar eller i behörighetsfråga med anledning av fel i yrkesutövningen finns i 7 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän och i 7 § lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns till-

syn. Överklagandet skall göras inom tre veckor från det beslutet har meddelats.

Prop. 1993/94:139

33 § Beslut som inte innebär att ett ärende avgörs får överklagas endast i samband med överklagande av det slutliga beslutet i ärendet. Ett beslut som inte är slutligt får dock överklagas särskilt när nämnden har

1. ogillat en invändning om jäv mot ledamot av nämnden eller en invändning om att det finns hinder mot ärendets prövning,
2. avvisat ombud eller biträde,
3. förordnat om saken i avvaktan på att ärendet avgörs,
4. förordnat om läkarundersökning,
5. dömt ut vite, eller
6. förordnat om ersättning för någons medverkan i ärendet.

34 § Beslut som meddelas med stöd av denna lag gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

35 § I ärenden om disciplinansvar är anmälaren motpart till den veterinär som har överklagat ansvarsnämndens eller kammarrättens slutliga beslut enligt denna lag. I ärenden om återkallelse av behörighet och inskränkning av förskrivningsrätt är Jordbruksverket veterinärens motpart.

Straffbestämmelser

36 § En veterinär som mot ersättning utövar veterinäryrket när hans legitimation är återkallad eller hans behörighet av annan anledning har upphört, döms för obehörig utövning av veterinäryrket till böter eller fängelse i högst ett år. Detsamma gäller en veterinär med begränsad behörighet som åsidosätter de föreskrifter som gäller för behörigheten.

En veterinär som bryter mot 5 § döms till böter.

En veterinär som hindrar eller undandrar sig inspektion enligt 8 § döms till böter, om inte gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

37 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot 6 § första stycket, döms för smittfarligt kvacksalveri på djur till böter eller fängelse i högst ett år, om inte gärningen är belagd med straff enligt 36 §.

Den som bryter mot 6 § andra stycket, döms till böter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994, då lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m.m. skall upphöra att gälla.

2. Den som vid lagens ikraftträdande har behörighet att utöva veterinäryrket enligt äldre föreskrifter skall anses ha samma behörighet enligt den nya lagen.

3. En myndighet som vid lagens ikraftträdande överlämnar ett ärende om disciplinansvar till Veterinära ansvarsnämnden skall anses som anmälare enligt 23 § första stycket.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:000) om offentlig anställning Prop. 1993/94:139

Härigenom föreskrivs att 21 § lagen (1994:000) om offentlig anställning skall ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §

Föreskrifterna i 14–19 §§ gäller inte

1. dem som kan meddelas disciplinpåföljd enligt lagen (1986:644) om disciplinförseelser av krigsmän, m.m., för förseelser som omfattas av den lagen,

2. hälso- och sjukvårdspersonal, som i sin yrkesutövning står under Socialstyrelsens tillsyn, för sådana förseelser i denna yrkesutövning som skall prövas av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd,

3. veterinärer, som står under Statens jordbruksverks tillsyn, om förseelsen har skett i utövningen av veterinäryrket.

3. veterinärer för sådana förseelser i yrkesutövningen som skall prövas av Veterinära ansvarsnämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994.

Sveriges veterinärförbund hemställde i en skrivelse till Jordbruksdepartementet den 4 september 1985 om en översyn av Veterinärväsendets ansvarsnämnd (numera den veterinära ansvarsnämnden). Översynen borde behandla bl.a. frågor om ansvarsnämndens sammansättning, nämndens ansvarsområde och dess ställning i förhållande till tillsynsmyndigheten. Skrivelsen remissbehandlades.

Genom beslut den 8 maj 1991 bemyndigade regeringen chefen för Jordbruksdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av veterinärväsendet (dir. 1991:35). I utredarens uppdrag ingick att analysera nuvarande och framtida behov av veterinär verksamhet. Enligt direktiven skulle även den veterinära ansvarsnämndens uppgifter och organisation granskas varvid förslag skulle läggas fram om de ändringar som kunde vara motiverade med hänsyn bl.a. till Veterinärförbundets skrivelse till regeringen. Genom tilläggsdirektiv den 14 maj 1992 (dir. 1992:62) begränsades emellertid utredarens uppdrag på så sätt att det inte längre skulle omfatta någon översyn av ansvarsnämnden. Översynen av ansvarsnämnden ansågs vara av sådan karaktär att den kunde genomföras inom Jordbruksdepartementet. Den särskilda utredaren har lagt fram sitt betänkande Veterinär verksamhet, behov, organisation och finansiering (SOU 1992:88).

Den inom Jordbruksdepartementet genomförda översynen av den veterinära ansvarsnämnden har resulterat i promemorian Veterinära ansvarsnämnden (Ds 1992:107), i vilken föreslås att en självständig ansvarsnämnd skall handlägga alla ärenden om återkallelse av legitimation och liknande behörighetsfrågor. Som en följd av detta föreslås i promemorian även en ny behörighetslag för veterinärer. Skälen för detta anges vara att den nuvarande behörighetslagen från år 1965 skulle behöva kompletteras med en hel del nya bestämmelser och att övriga bestämmelser som berörs av förslaget i dag är svåröverskådligt spridda i flera författningar och därför bör sammanföras i en författning. Promemorians förslag har i formellt avseende, utan att detta förhållande inneburit något ställningstagande, anpassats till det organisationsförslag som lagts fram i betänkandet Veterinär verksamhet, behov, organisation och finansiering. Enligt detta förslag skulle tillsynen över veterinärväsendet utövas av Statens livsmedelsverk. Några åtgärder för att genomföra ett sådant förslag är emellertid inte aktuella.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1* och promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig över promemorian finns i *bilaga 3* och en sammanställning av dessa yttranden finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr 1815/92).

Regeringen beslutade den 10 februari 1994 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*.

De synpunkter som Lagrådet har anfört har beaktats av regeringen i enlighet med vad som redovisas i de avsnitt som berörs av synpunkterna. På förslag av Lagrådet har dessutom vissa redaktionella ändringar i lagtexten gjorts.

4 Bakgrund

Veterinära ansvarsnämnden utgör i dag en del av Statens jordbruksverk och prövar frågor om fel och försummelser av veterinärer i deras yrkesutövning.

För att beskriva bakgrunden till nämnden och skälen till att det finns en särskild ansvarsnämnd för veterinärer får man gå tillbaka till den tidpunkt då Veterinärstyrelsen inrättades. Fram till år 1947 stod veterinärerna under Medicinalstyrelsens tillsyn. När tillsynsansvaret det året flyttades över till den nya Veterinärstyrelsen omorganiserades samtidigt Medicinalstyrelsen. Vid omorganisationen fick Medicinalstyrelsen en särskild disciplinnämnd för ärenden om fel och försummelser av underställda tjänstemän och yrkesutövare (prop. 1947:67, bet. 1947:SU87, rskr. 1947:245). En sådan disciplinnämnd inrättades också inom Veterinärstyrelsen (prop. 1947:68, bet. 1947: JoU23, rskr. 1947:167).

Beträffande motiven för en disciplinnämnd inom Veterinärstyrelsen anförde föredragande statsrådet inledningsvis att även om en sådan nämnd hade större betydelse på humanmedicinens område så skulle det med säkerhet visa sig värdefullt att få såväl lekman- och rättssynpunkter som veterinärmedicinska synpunkter beaktade i disciplinära frågor. Det gällde då särskilt sådana disciplinära frågor som direkt berör enskilds rätt. I disciplinnämnden skulle ingå Veterinärstyrelsens chef, som skulle vara ordförande, föredraganden i det aktuella ärendet, chefen för den administrativa byrån samt de ledamöter av det vetenskapliga rådet som företrädde jordbruksnäringen och den juridiska vetenskapen. Föredragande statsrådet framhöll att en sådan nämnd också torde vara ägnad att skapa förtroende hos allmänheten för veterinärväsendet.

Veterinärstyrelsen upphörde den 1 januari 1972. Tillsynen över veterinärerna fördes över till Lantbruksstyrelsen. Där inrättades Veterinärväsendets ansvarsnämnd som motsvarade den disciplinnämnd som funnits inom Veterinärstyrelsen. Nämnden fick då en sammansättning som innebar att det i nämnden skulle ingå – utöver avdelningschefer inom Lantbruksstyrelsen – tre av regeringen särskilt utsedda ledamöter, varav en jurist med domarerfarenhet och en veterinär. År 1974 ökades antalet särskilt utsedda ledamöter till fyra.

Genom den verksreform som genomfördes år 1988 fick varje central myndighet en personalansvarsnämnd med uppgift att pröva frågor om bl.a. avskedande och disciplinansvar vid fel eller försummelser av någon av myn-

dighetens anställda. Lantbruksstyrelsen kom därefter att ha två ansvarsnämnder, dels personalansvarsnämnden, dels Veterinärväsendets ansvarsnämnd.

Prop. 1993/94:139

När Lantbruksstyrelsen ersattes av Statens jordbruksverk skedde i det här avseendet inte annan förändring än att den särskilda ansvarsnämnden för veterinärer gavs namnet "Veterinära ansvarsnämnden".

5 Nuvarande förhållanden

5.1 Behörighetslagstiftningen avseende veterinärer

Bestämmelser om veterinär yrkesutövning finns i lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m.m. och i kungörelsen (1965:62) med tillämpningsföreskrifter till lagen om behörighet att utöva veterinäryrket m.m. Dessutom förekommer i andra författningar speciella föreskrifter om behörighet för vissa veterinärtjänster, bl.a. i förordningen (1971:810) med allmän veterinärinstruktion, som även innehåller föreskrifter om veterinärers allmänna skyldigheter och om disciplinansvar.

Endast den som är behörig att utöva veterinäryrket får mot ersättning behandla sjukdomar på vilka epizootilagen (1980:369) eller lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur är tillämpliga. Den som saknar behörighet att utöva yrket får inte beteckna sig veterinär i samband med att han mot ersättning undersöker djurs hälsotillstånd eller behandlar djur för sjukdom genom att vidta eller föreskriva åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte.

För behörighet att utöva veterinäryrket krävs enligt lagen

1. legitimation som Jordbruksverket meddelar eller
2. förordnande att tjänstgöra som veterinär enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Jordbruksverket,
3. rätt att utan legitimation utöva yrket enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Jordbruksverket, eller
4. innehav av en begränsad behörighet enligt beslut av regeringen eller Jordbruksverket.

Legitimation kan den få som avlagt veterinärexamen i Sverige eller som avlagt sådan examen utomlands och genomgått föreskriven efterutbildning i Sverige. Ett villkor är att det inte finns sådana omständigheter som enligt lagen föranleder återkallelse av legitimationen. Den som har avlagt examen utomlands och som äger framstående skicklighet och särskild erfarenhet inom veterinäryrket kan legitimeras utan genomgången efterutbildning. I förordningen till lagen finns bestämmelser som har sitt ursprung i 1981 års nordiska överenskommelse om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och inom veterinärväsendet. Denna överenskommelse har ersatts av en ny överenskommelse om gemensam nordisk arbetsmarknad för viss hälso- och sjukvårdspersonal och veterinärer som trätt i kraft den 1 januari 1994. Vidare kan till följd av EES-avtalet veterinärer med

sådan utbildning som omfattas av avtalet få svensk legitimation. Sistnämnda grupp har också rätt att tillfälligt tillhandahålla tjänster utan att ha legitimation.

Förordnanden att tjänstgöra som veterinär utan legitimation meddelas bl.a. veterinärstuderande som tjänstgör under ferier. Sådana förordnanden ges också vissa veterinärer i Norge och Finland som får rätt att i geografiskt avgränsade områden utöva yrket i Sverige.

Behörighetslagen för veterinärer innehåller också bestämmelser om när legitimationen skall återkallas. Det skall ske om en veterinär genom att begå brott visat sig inte vara skickad att utöva yrket eller på annat sätt visat grov oskicklighet eller visat sig uppenbart olämplig som veterinär. Om en veterinär som har fått legitimation här i landet på grund av auktorisation i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet förlorar denna auktorisation, skall legitimationen återkallas. Psykisk störning som gör veterinären ur stand att nöjaktigt utöva yrket utgör också grund för återkallelse.

I övrigt innehåller behörighetslagen bestämmelser om under vilka förhållanden en veterinär får tillkännage att han är specialist, vissa straffbestämmelser samt bestämmelser om tillsynen. I lagen finns också bemyndiganden för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter om veterinärers skyldigheter i yrkesutövningen.

5.2 Den veterinära ansvarsnämnden

Veterinära ansvarsnämnden utgör ett särskilt organ inom Jordbruksverket. Beslut som nämnden meddelar är följaktligen beslut meddelade av Jordbruksverket.

Nämnden består av

- fyra av regeringen särskilt utsedda ledamöter, varav en jurist med domarerfarenhet och en veterinär,
- chefen för avdelningen för djurfrågor eller den han sätter i sitt ställe,
- chefen för administrativa avdelningen eller den han sätter i sitt ställe, och
- personalföreträdarna.

Juristen är ordförande. De särskilt utsedda ledamöterna har personliga ersättare.

Nämnden prövar frågor om

1. avskedande eller avstängning enligt lagen (1976:600) om offentlig anställning av en sådan legitimerad veterinär som är anställd hos Jordbruksverket, under förutsättning att frågan rör fel eller försummelse i veterinärens yrkesutövning,
2. åtgärder som avses i 28 § förordningen (1971:810) med allmän veterinärinstruktion, dvs.
 - a tilldelande av varning eller erinran när en veterinär gjort sig skyldig till försummelse, oförstånd eller oskicklighet i utövning av veterinäryrket,

- b anmälan till åtal när en veterinär gjort sig skyldig till brott i utövning-
en av veterinäryrket,
- c vitesföreläggande för att en veterinär skall fullgöra sina skyldigheter,
- 3. återkallelse av sådan behörighet att utöva yrke eller verksamhet som med-
delas av Jordbruksverket, och
- 4. meddelande av ny behörighet åt den som fått sin tidigare behörighet åter-
kallad.

Beträffande frågorna under punkt 1 (avskedande eller avstängning) gäller för veterinärer liksom för andra statligt anställda för närvarande lagen (1976:600) om offentlig anställning (LOA). I den lagen finns bestämmelser om att en arbetstagare som begått brott eller grov tjänsteförseelse kan avskedas. Enligt LOA kan en arbetstagare avstängas från arbetet bl.a. när ett för-
farande har inletts för att avskeda arbetstagaren. I förslaget till ny lag om offentlig anställning finns det inte några bestämmelser om avskedande eller avstängning (prop. 1993/94:65). Avsikten är att reglerna i lagen (1982:80) om anställningsskydd i fortsättningen skall tillämpas på den statliga sektorn.

Som framgår ovan handläggs frågor om avskedande eller avstängning i nämnden bara när åtgärden gäller veterinärer som är anställda hos Jordbruks-
verket. Dit hör veterinärerna inom Jordbruksverkets djurhälso-, djurmiljö-
och smittskyddsenheter och veterinärerna inom distriktsveterinärorganisatio-
nen.

Frågor om avskedande eller avstängning av andra offentligt anställda vete-
rinärer handläggs av personalansvarsnämnden vid den myndighet hos vilken
veterinären är anställd. Dit hör veterinärer anställda vid Statens livsmedels-
verk, Sveriges lantbruksuniversitet, Statens veterinärmedicinska anstalt och
Försvarets sjukvårdsstyrelse. Dit hör också veterinärerna vid länsstyrelserna
och de kommunalt anställda veterinärerna.

När det gäller frågor om varning eller erinran, anmälan till åtal och vites-
föreläggande gäller nämndens befogenheter inte andra veterinärer än sådana
som står under Jordbruksverkets tillsyn. Huvudregeln är visserligen att vete-
rinärer står under Jordbruksverkets tillsyn i utövningen av veterinäryrket. Un-
dantag görs emellertid för

- a veterinärer som tillhör besiktningsveterinärorganisationen i sådan yrkesut-
övning i vilken de omfattas av LOA,
- b veterinärer i deras verksamhet som tjänstemän hos länsstyrelsen,
- c veterinärer som är anställda vid Sveriges lantbruksuniversitet i sådan yr-
kesutövning i vilken de omfattas av LOA,
- d veterinärer i militär tjänst beträffande annat än den veterinärmedicinska
verksamheten.

I fråga om de undantagna veterinärerna tillämpas i stället bestämmelserna
om disciplinansvar i LOA. Enligt LOA kan en arbetstagare åläggas varning
eller löneavdrag vid fel eller försummelse i tjänsten. Av bestämmelserna i
LOA följer emellertid också att den lagens bestämmelser om disciplinpåföljd
inte gäller för veterinärer som står under Jordbruksverkets tillsyn, om förseel-
sen har skett i utövning av veterinäryrket.

Med någon förenkling kan den nuvarande regleringen beskrivas på det sättet att fel eller försummelser i tjänsten av Livsmedelsverkets besiktningsveterinärer, veterinärerna vid länsstyrelserna och vid Lantbruksuniversitetet och i vissa avseenden militärt anställda veterinärer prövas av resp. myndighets personalansvarsnämnd och kan resultera i varning eller löneavdrag enligt LOA. För tjänsteförseelser som begås av andra veterinärer gäller i stället att varning eller erinran kan meddelas med stöd av den allmänna veterinärinstruktionen och att frågan prövas av Veterinära ansvarsnämnden.

Beträffande frågor om återkallelse av behörighet och meddelande av ny behörighet omfattar nämndens prövning i princip alla veterinärer. Den begränsningen gäller dock att för veterinärer som efter förordnande av regeringen, Jordbruksverket eller Livsmedelsverket innehar en veterinärtjänst kan legitimationen inte återkallas så länge veterinären innehar sin tjänst.

I ett antal fall som anges i lagen kan Jordbruksverket återkalla legitimationen, nämligen i huvudsak när en veterinär

- a dömts för vissa allvarigare brott,
- b medverkat till obehörig utövning av veterinäryrket eller till smittfarligt kvacksalveri på djur,
- c avskedats för brott eller förseelse vid utövning av veterinäryrket,
- d visat grov oskicklighet vid utövning av veterinäryrket eller på annat sätt visat sig uppenbart olämplig som veterinär.

Den som har fått sin legitimation återkallad kan få den tillbaka av Jordbruksverket, när förhållandena medger det.

I vissa slags ärenden kan nämnden sägas fungera som en personalansvarsnämnd (avskedande och disciplinansvar). Som i alla andra personalansvarsärenden som Jordbruksverket och andra myndigheter handlägger är det bara arbetstagaren som är part i ärendet och har rätt att överklaga.

När det gäller legitimationsärendena fungerar nämnden som ett mera speciellt prövningsorgan. Nämnden är emellertid en del av Jordbruksverket och dess beslut är Jordbruksverkets. Någon rätt för tillsynsmyndigheten, dvs. Jordbruksverket, att klaga finns följaktligen inte. Inte heller har djurägare eller andra berörda privatpersoner någon klagorätt.

Veterinären har däremot självfallet den rätten liksom Riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern. JO:s och JK:s klagorätt följer av särskilda bestämmelser i deras resp. instruktioner.

I samtliga ärenden som avgörs av nämnden är kammarrätten överprövningsmyndighet.

Under budgetåret 1991/92 kom det in 71 ärenden till nämnden som sammanträder 4–6 gånger om året. Budgetåret 1992/93 kom det in 87 ärenden. Under detta år avgjordes 52 ärenden. Av dessa ärenden hade hälften kommit in under året. Utvecklingen därefter tyder på en fortsatt ökning av ärendemängden.

Sammanträdestillfällena innebär en arbetsstopp för nämndens sekreterare och den assistent som sköter kansligöromålen. Räknat årsvis motsvarar arbetsbelastningen en halv sekreterartjänst och knappt en halv assistenttjänst.

Det förekommer inte några muntliga förhandlingar i nämnden. I ungefär en tiondel av ärendena inhämtar nämnden yttranden från sakkunniga som inte är verksamma inom Jordbruksverket. Budgetåret 1991/92 fälldes 40 % av de anmälda veterinärerna. Av de fällda veterinärerna överklagade 57 %. Under budgetåret 1992/93 har förhållandena varit liknande. Nämndens möjlighet att besluta om viten utnyttjas inte.

5.3 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

Som en jämförelse är det av intresse att se på förhållandena för motsvarande personal på humansidan.

Bestämmelser om Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) finns i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m.fl. Nämndens verksamhet regleras i förordningen (1988:1240) med instruktion för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd.

I prop. 1993/94:149 föreslår regeringen bl.a. en lag om disciplinpåföljd m.m. på hälso- och sjukvårdens område som skall ersätta lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen. Den nya lagen som är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1994 innehåller vissa förändringar i fråga om tillämpningsområdet för disciplinpåföljd för hälso- och sjukvårdspersonalen.

HSAN prövar frågor om disciplinansvar och frågor om legitimation eller annan behörighet för yrkesutövning inom sjukvården. Nämnden prövar även andra frågor om begränsning av legitimerade yrkesutövares behörighet. Det är t.ex. en uppgift för nämnden att pröva frågor om veterinärers forskrivningsrätt av narkotiska medel och alkohol. Enligt den föreslagna lagen begränsas tillämpningsområdet för disciplinpåföljd till att avse enbart förseelser av hälso- och sjukvårdspersonal som har betydelse för patientsäkerheten. Frågorna om prövning av veterinärers forskrivningsrätt förs över till den veterinära ansvarsnämnden. I framtiden skall HSAN enbart pröva frågor om disciplinpåföljd, återkallelse av legitimation och annan behörighet samt begränsningar av rätten att förskriva narkotiska eller alkoholhaltiga läkemedel eller teknisk sprit för hälso- och sjukvårdspersonal.

Ansvarsnämnden består av en ordförande och åtta andra ledamöter. De utses av regeringen för tre år. Ordföranden skall ha erfarenhet som domare medan övriga ledamöter skall ha särskild insikt i hälso- och sjukvård. SACO/SR, TCO, LO och Landstingsförbundet har vardera rätt att föreslå en ledamot. Avsikten är att Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet i framtiden gemensamt skall föreslå en ledamot. Övriga ledamöter utses bland personer som kan anses särskilt företräda allmänhetens intressen.

Ansvarsnämnden har ett kansli som leds av en chef. I mån av tillgång på medel får nämnden anlitat utomstående för föredragning och andra särskilda uppdrag. Tjänsten som kanslichef tillsätts av regeringen. Övriga tjänstemän tillsätts av nämnden. Regeringen har förordnat den nuvarande ordföranden att vara generaldirektör och chef för HSAN varvid kanslichefstjänsten lämnats vakant.

Ärenden tas upp på skriftlig anmälan. Socialstyrelsen och den patient saken gäller eller, om denne inte kan, en nära anhörig till patienten får göra anmälan i ärenden om disciplinansvar. Andra frågor tas upp på anmälan av Socialstyrelsen eller på ansökan av den saken gäller. En anmälan kan avvisas om den trots kompletteringsförelägganden är så ofullständig att den inte kan läggas till grund för någon prövning i sak. Det är ansvarsnämnden som skall se till att ett ärende blir tillräckligt utrett. Nämnden har möjlighet att infordra journaler och andra handlingar och i sådant fall vid behov förelägga och döma ut vite. Muntliga förhandlingar får hållas när det kan antas vara till fördel för utredningen. Normalt skall den anmälde föreläggas att svara på en anmälan. Det behövs dock inte om det är uppenbart att talan inte kan bifallas. Det kan förekomma ytterligare skriftväxling mellan parterna. Ansvarsnämnden har möjlighet att inhämta yttranden från myndigheter och andra sakkunniga. Nämnden kan även begära bevisupptagning vid domstol. Parter och vittnen som skall inställa sig till förhandling samt sakkunniga kan få ersättning av allmänna medel.

Nämndens ordförande får ensam fatta beslut som inte innefattar ett slutligt avgörande i sak och inte heller avser förordnande om läkarundersökning, återkallelse av legitimation till dess frågan prövats slutligt eller utdömande av vite. Om det finns grundad anledning anta att ett ärende inte kan leda till någon disciplinpåföljd och frågan inte är av principiell beskaffenhet, får ärendet avgöras också i sak av ordföranden ensam.

Om den som är föremål för nämndens prövning är skäligen misstänkt för brott i yrkesutövningen för vilket fängelse är föreskrivet skall nämnden göra åtalsanmälan.

Ansvarsnämndens beslut överklagas hos kammarrätten. Nämndens slutliga beslut får överklagas av Socialstyrelsen för att ta tillvara allmänna intressen, av en enskild som har anmält en fråga om beslutet gått honom emot och av annan som beslutet angår om beslutet gått honom emot. Andra beslut får överklagas av den beslutet angår om det gått honom emot. Beslut som inte är slutliga överklagas normalt i samband med att beslutet i själva ärendet överklagas men får i vissa fall även överklagas särskilt. Det gäller t.ex. om nämnden ogillat en jävsinvändning eller en invändning om hinder mot talans prövning, avvisat ombud eller biträde, förordnat om saken i avvaktan på ärendets slutliga avgörande, utdömt vite eller förordnat om ersättning för någons medverkan. Ansvarsnämndens beslut om behörighet gäller omedelbart om inte annat förordnas.

Under budgetåret 1992/93 avgjordes 1 962 ärenden. Under samma tid inkom 1 933 nya anmälningar. Kostnaderna per ärende uppgick till drygt 7 800 kr. Målsättningen är att den genomsnittliga handläggningstiden för ett ärende skall nedbringas till sex månader.

Regeringens förslag: Ansvarsfrågor som rör veterinärer skall även i fortsättningen handläggas i en särskild nämnd.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Ansvarsfrågor när det gäller veterinärer skulle i och för sig kunna handläggas i annan ordning än i en särskild ansvarsnämnd. För offentligt anställda veterinärer skulle frågor om disciplinansvar kunna handläggas av arbetsgivarmyndighetens personalansvarsnämnd. Av den redovisning som i det föregående lämnats om nuvarande förhållanden framgår att den handläggningsordningen tillämpas i fråga om bl.a. den stora grupp veterinärer som utgörs av besiktningsveterinärer anställda vid Livsmedelsverket. Legitimationsfrågor och andra behörighetsfrågor skulle kunna prövas och avgöras av den myndighet som utfärdar legitimationen på samma sätt som andra frågor prövas och avgörs av den myndigheten. Det skulle i normalfallet innebära att t.ex. ett ärende om återkallande av legitimation skulle avgöras av myndighetens chef efter föredragning.

De motiv som år 1947 anfördes för inrättande av Veterinärväsendets ansvarsnämnd har emellertid fortfarande aktualitet. Visserligen konstaterades då att en särskild ansvarsnämnd för veterinärer inte kunde tillmätas samma betydelse som en motsvarande nämnd på humansidan. Emellertid förutsåddes att den särskilda disciplinnämnden med säkerhet skulle komma att visa sig värdefull genom möjligheten att få såväl lekmannasympunkter och rättssympunkter som veterinärmedicinska synpunkter beaktade. Framför allt ansågs detta gälla i sådana disciplinära frågor som rör enskilds rätt. Det påpekades också att den särskilda nämnden var ägnad att skapa förtroende för veterinärväsendet hos allmänheten.

Såvitt kan bedömas i det här sammanhanget har erfarenheterna av nämndens arbete bekräftat de förutsägelser som gjordes när nämnden inrättades. Viss kritik, som närmast gäller nämndens organisation i olika avseenden, har framförts i Veterinärförbundets skrivelse år 1985. Det har emellertid varken i den skrivelsen eller senare ifrågasatts att nämnden bör finnas kvar som prövningsorgan. Remissvaren över promemorians förslag är entydigt positiva till att den veterinära ansvarsnämnden behålls. Kammarrätten i Stockholm invänder i och för sig att en särskild veterinär ansvarsnämnd inte är förenlig med de strävanden som görs för att avskaffa specialdomstolarna. Kammarrätten anser ändå, mot bakgrund av erfarenheterna av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, att det i mål av detta slag är motiverat med en särskild nämnd.

Enligt regeringens mening talar övervägande skäl för att ansvarsfrågor som rör veterinärer även i fortsättningen prövas av en särskild nämnd.

Regeringens förslag: Vid den veterinära ansvarsnämnden skall handläggas alla ärenden om disciplinansvar för fel eller försummelser av behöriga veterinärer i deras yrkesutövning liksom alla ärenden som gäller återkallelse av legitimation och liknande behörighetsfrågor. Där-
emot skall nämnden inte pröva frågor om avskedande och avstängning från veterinärtjänst.

I fortsättningen skall frågor om begränsningar i veterinärers rätt att förskriva narkotiska medel och alkohol handläggas av den veterinära ansvarsnämnden.

Promemorians förslag: Promemorian innehåller inte något förslag om förskrivningsrätten. I övrigt överensstämmer förslaget med regeringens förslag.

Remissinstanserna: I fråga om ansvarsområdet tillstyrker remissinstanserna i huvudsak förslaget i promemorian. Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) föreslår att också frågor om missbruk av rätten att förskriva narkotiska preparat och alkohol skall prövas av Veterinära ansvarsnämnden medan bl.a. Länsstyrelsen i Kalmar län framför den motsatta uppfattningen. Kammarrätten i Stockholm anser att det är naturligt att arbetsgivaren i fortsättningen har hand om frågor om avsked och avstängning. Även Kammarrätten i Jönköping menar att detta är en konsekvent ordning.

Skälen för regeringens förslag: Nämndens nuvarande kompetensområde har beskrivits i avsnitt 5.2.

Som framgår av den beskrivningen prövar nämnden frågor om

1. avskedande eller avstängning enligt lagen (1976:600) om offentlig anställning av en sådan legitimerad veterinär som är anställd hos Jordbruksverket, under förutsättning att frågan rör fel eller försummelse i veterinärens yrkesutövning,
2. åtgärder som avses i 28 § förordningen (1971:810) med allmän veterinärinstruktion, dvs.
 - a tilldelande av varning eller erinran när en veterinär gjort sig skyldig till försummelse, oförstånd eller oskicklighet i utövning av veterinäryrket,
 - b anmälan till åtal när en veterinär gjort sig skyldig till brott i utövningen av veterinäryrket,
 - c vitesföreläggande för att en veterinär skall fullgöra sina skyldigheter,
3. återkallelse av sådan behörighet att utöva yrke eller verksamhet som meddelas av Jordbruksverket, och
4. meddelande av ny behörighet åt den som fått sin tidigare behörighet återkallad.

När det gäller frågor om varning eller erinran, anmälan till åtal och vitesföreläggande gäller nämndens befogenheter bara sådana veterinärer som står under Jordbruksverkets tillsyn.

Fel eller försummelser i tjänsten av Livsmedelsverkets besiktningsveterinärer, veterinärerna vid länsstyrelserna och vid Lantbruksuniversitetet och, i vissa avseenden, militärt anställda veterinärer prövas av resp. myndighets personalansvarsnämnd och kan resultera i varning eller löneavdrag enligt lagen om offentlig anställning. För tjänsteförseelser som begås av andra veterinärer gäller i stället att varning eller erinran kan meddelas med stöd av den allmänna veterinärinstruktionen och att frågan prövas av den veterinära ansvarsnämnden.

Beträffande frågor om återkallelse av behörighet och meddelande av ny behörighet omfattar nämndens prövning i princip alla veterinärer. Den begränsningen gäller dock att för veterinärer som efter förordnande av regeringen, Jordbruksverket eller Livsmedelsverket innehar en veterinärtjänst kan legitimationen inte återkallas så länge veterinären innehar sin tjänst.

Att en beskrivning av nämndens nuvarande ansvarsområde ger en så splitt-rad bild har åtminstone delvis historiska förklaringar. Ett exempel på detta är det förhållandet att Lantbruksuniversitetets veterinärer är undantagna från nämndens prövning när det gäller frågor om disciplinansvar vilket härrör från den tid då Veterinärhögskolan var en egen myndighet. I Veterinärhögskolans styrelse ingick flera veterinärer vilket inte är fallet när det gäller Lantbruksuniversitetets styrelse.

Av vad nu sagts följer att vissa ändringar är motiverade av det skälet att den rationella grunden för den nuvarande ordningen inte längre finns kvar. Det starkaste skälet för en förändring är emellertid att ärenden av likartat slag bör få en likartad bedömning.

Nämnden handlägger i dag tre olika huvudtyper av ärenden. Det är ärenden som med någon förenkling kan betecknas som a) frågor om avskedande, b) disciplinärenden och c) legitimationsfrågor.

När det gäller legitimationsfrågor, dvs. ärenden om återkallelse av legitimation eller annan behörighet att utöva yrket, omfattar nämndens ansvarsområde alla sådana ärenden och följaktligen alla veterinärer.

En ändring bör göras när det gäller nämndens möjligheter att besluta om återkallelse av legitimation. I dag finns i 6 § lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m.m. en bestämmelse som innebär att legitimationen för den som innehar en veterinärtjänst efter förordnande av regeringen, Jordbruksverket eller Livsmedelsverket inte får återkallas så länge vederbörande innehar tjänsten. Bestämmelsen är utformad efter mönster av vad som tidigare gällde för läkare enligt den numera upphävda lagen (1960:408) om behörighet att utöva läkaryrket. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den lagstiftning som nu reglerar legitimationsfrågorna för läkare. Det kan knappast finnas någon anledning att behålla en sådan regel vad beträffar veterinärernas legitimation.

De förändringar av nämndens ansvarsområde som behöver göras för att åstadkomma enhetlighet och likformighet gäller de övriga två ärendegrupperna, frågor om avskedande och disciplinärenden. Frågan om ansvarsrådets avgränsning kan emellertid inte ses isolerad från frågan om vilken ställning nämnden skall ges i framtiden. Som närmare utvecklas i det följande föreslås att nämnden i fortsättningen skall utgöra en egen myndighet. Med utgångspunkt i ett sådant förslag är det möjligt att renodla nämndens verksamhetsområde enligt följande.

Vid nämnden handläggs för närvarande frågor om avskedande och avstängning av veterinärer som är anställda vid Jordbruksverket. Med en fristående nämnd är det naturligt att alla frågor om avsked och avstängning förs bort från nämndens ansvarsområde. I fortsättningen får då alla myndigheter med arbetsgivaransvar för veterinärer, utan inblandning av nämnden, avgöra frågor om avskedande och andra frågor som rör veterinärens skiljande från tjänsten. Sådana ärenden kommer att handläggas av resp. myndighets personalansvarsnämnd.

Det är i fråga om disciplinärenden som nämndens nuvarande ansvarsområde är som mest splittrat. I första hand för att främja en enhetlig bedömning bör i fortsättningen, på samma sätt som gäller legitimationsfrågorna, nämnden ges ett samlat ansvar i fråga om att bestämma disciplinpåföljd för veterinärer. Ansvarsområdet bör avgränsas till att gälla fel eller försummelser i den veterinära yrkesutövningen. Med sådan yrkesutövning avses veterinärmedicinsk verksamhet vilket även innefattar besiktningsveterinärernas yrkesutövning. Påföljden bör liksom hittills kunna bestämmas till varning eller erinran.

I dag prövar HSAN frågor om begränsningar i en veterinärs rätt att förskriva narkotiska läkemedel och teknisk sprit.

Om en läkare, tandläkare eller veterinär har missbrukat sin rätt att ordinera eller beställa narkotiska eller alkoholhaltiga läkemedel eller teknisk sprit får HSAN förbjuda eller föreskriva särskilda begränsningar i fråga om utlämnandet (6 § lagen [1992:860] om kontroll av narkotika och 5 § förordningen [1963:654] om försäljning från apotek av alkoholhaltiga läkemedel och teknisk sprit, m.m.).

Regeringen föreslår i den i det föregående nämnda propositionen (prop. 1993/94:149) att HSAN:s uppgifter renodlas till att avse enbart hälso- och sjukvårdspersonalen. Där föreslås att bestämmelserna om återkallelse av förskrivningsrätt för veterinärer flyttas över till veterinärlagstiftningen och att dessa frågor i fortsättningen skall prövas av den veterinära ansvarsnämnden. Som framgår av den nämnda propositionen finns det enligt regeringens uppfattning knappast några bärande skäl för att behålla den nuvarande ordningen med prövning i HSAN. Socialstyrelsens intresse av att hålla sig underrättad om missbruk av förskrivningsrätten bör ändå kunna tillgodoses.

I fortsättningen bör följaktligen den veterinära ansvarsnämnden få det samlade ansvaret för samtliga behörighetsfrågor som rör veterinärer. Även förskrivningsfrågorna bör prövas av nämnden.

Regeringens förslag: Den veterinära ansvarsnämnden skall i fortsättningen vara en självständig myndighet. Kanslifunktionen skall dock även i fortsättningen administreras av Jordbruksverket.

Promemorians förslag: I promemorian anges inte till vilken myndighet kansliet bör knytas men i övrigt överensstämmer förslaget med regeringens.

Remissinstanserna: Med ett par undantag instämmer remissinstanserna i att ansvarsnämnden bör vara fristående från tillsynsmyndigheten. Kammarrätten i Stockholm betonar att det är angeläget att nämnden blir helt fristående från dem som kan ha partsställning i ansvarsfrågor. Jordbruksverket anser däremot att nämnden bör vara kvar som ett organ inom verket. Enligt Jordbruksverket har nämnden i dag ett mycket nära och väl fungerande samarbete med verkets veterinärer. Detta går förlorat om nämnden blir en självständig myndighet. Till stöd för sin uppfattning anför Jordbruksverket bl.a. följande. Förslaget leder till ökad byråkratisering, högre arbetsbelastning och längre handläggningstider. Att en myndighet tillämpar sina egna föreskrifter ifrågasätts inte i andra sammanhang. Det är i mycket få fall som det är fråga om brott mot föreskrifter. I 90–95 % av ärendena är det rent veterinärmedicinska bedömningar som ligger till grund för nämndens beslut. Det finns inte något behov av att ge Jordbruksverket partsställning och rätt att överklaga, eftersom verkets intresse är företrätt i nämnden. Med de föreslagna förändringarna, utvidgat ansvarsområde, utökad klagorätt och ökat behov av att inhämta yttranden eller sakkunnigutlåtanden kommer det att krävas avsevärt ökade arbetsinsatser. Sekreterarfunktionen är således inte någon bisyssla utan måste skötas av anställd personal. En myndighet bestående av en sekreterare och en halvtidsanställd assistent kan enligt Jordbruksverket inte anses försvarligt från bl.a. kostnadssynpunkt.

Skälen för regeringens förslag: Som framgått av det föregående är nämnden i dag en del av Jordbruksverket. Mönsterbildande för utformningen av nämnden har under en mycket lång tid varit motsvarande nämnd för läkare och annan sjukvårdspersonal. Parallelliteten upphörde emellertid år 1980 när Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) inrättades. Som motiv för att göra den nämnden till en självständig myndighet åberopades främst rättssäkerhetsskäl. Det är naturligtvis inte givet att den veterinära ansvarsnämnden bör göras till en självständig myndighet bara därför att HSAN är det. Som redan påpekats har den veterinära ansvarsnämnden av naturliga skäl inte samma betydelsefulla roll som ansvarsnämnden på humansidan. En indragen legitimation är dock en mycket ingripande åtgärd för den enskilde veterinären. En prövning i nämnden är därför av ytterst stor betydelse för veterinärens framtid inom yrket. Mot den bakgrunden måste rättssäkerhetsaspekten väga tungt vid bedömningen av hur nämnden skall vara placerad organisatoriskt. Remissvaren är också – bortsett från Jordbruksverkets synpunkter – uttalat positiva till

att nämnden görs självständig. Detta gäller bl.a. Kammarrätterna i Stockholm och Jönköping. Det bör i detta sammanhang poängteras att de veterinärmedicinska bedömningarna kan vara av vital betydelse för den som är föremål för disciplinära åtgärder. Det är därför i hög grad angeläget att uppmärksamma rättssäkerhetssynpunkterna när det gäller dessa bedömningar.

I dagens nämnd som ingår i Jordbruksverket kan expertkunskap tillföras ett ärende under överläggning inom nämnden. Inrättandet av en fristående nämnd kan förväntas leda till att en stor del av utredningsmaterialet tillförs ärendet från tillsynsmyndigheten. Det kan ske antingen när tillsynsmyndigheten är anmälare eller yttrar sig i ärendet. Detta som en följd av tillsynsmyndighetens kompetens på det aktuella området. Det underlag som tillsynsmyndigheten anser vara av betydelse för bedömningen blir därmed i större utsträckning än med nuvarande ordning tillgängligt för andra parter. Detta ger en part bättre möjlighet att överblicka på vilket sätt utredningen behöver kompletteras innan ärendet avgörs och det underlättar även partens ställningstagande till ett eventuellt överklagande. Vidare kan det förutsättas leda till att ärendet är i mer fullödigt skick när det överklagas och att behovet av att komplettera utredningen i överinstans blir begränsat.

Genom att göra nämnden till en självständig myndighet förbättras således dess funktion i framför allt följande avseenden:

1. Man vinner fördelar från bl.a. rättssäkerhetssynpunkt genom att det inte längre är en och samma myndighet som både meddelar föreskrifter för veterinärerna och prövar i vad mån en veterinär brutit mot dessa föreskrifter.
2. Inte bara den berörde veterinären utan också tillsynsmyndigheten och djurägaren kan ges ställning av part vid ansvarsnämnden och ges rätt att överklaga dess beslut.
3. Dokumentation av nämndens beslutsunderlag förbättras.

Som redovisats i det föregående är avsikten att nämnden i fortsättningen skall handlägga alla disciplinärenden som gäller veterinär yrkesutövning, oberoende av till vilken myndighet som veterinären är knuten. Sålunda kommer nämnden att i fortsättningen pröva disciplinfrågor som rör exempelvis besiktning av veterinärers yrkesutövning. Denna veterinärkategori står under Livsmedelsverkets tillsyn. Också detta förhållande motiverar att nämnden ges en självständig ställning i stället för att låta en nämnd inom Jordbruksverket pröva disciplinfrågor rörande tjänsteutövning som inte omfattas av verkets tillsyn.

Det nuvarande samarbetet mellan nämnden och Jordbruksverket i övrigt som sker genom informella kontakter inom verket kommer i framtiden inte att kunna bedrivas på samma sätt som hittills. Inrättandet av en särskild fristående nämnd behöver dock inte med nödvändighet innebära att kontakterna med tillsynsmyndigheten Jordbruksverket måste vara formaliserade och hämmade av byråkrati. Av hänsyn till den anmälda torde det emellertid oberoende av nämndens organisatoriska tillhörighet finnas anledning att se till att förekommande kontakter mellan verket och nämnden dokumenteras på ett tillfredsställande sätt.

Den veterinära ansvarsnämnden bör således göras till en särskild myndighet. Nämndens kansligöromål bör även i fortsättningen kunna utföras inom Jordbruksverket. Frågan om kostnaderna behandlas i ett senare avsnitt.

Prop. 1993/94:139

9 Sammansättningen

Regeringens förslag: Ansvarsnämnden skall bestå av ordförande och fem andra ledamöter. Ordföranden skall vara eller ha varit ordinarie domare. Två ledamöter skall vara veterinärer. De övriga ledamöterna skall utses bland personer som har insikt i djurhållning och som kan anses företräda allmänhetens intressen. Ordföranden och ledamöterna utses av regeringen. I den utsträckning det behövs skall det finnas ersättare som också utses av regeringen. Nämnden skall vara beslutförmig med ordföranden och fyra ledamöter.

Promemorians förslag: Endast en veterinär föreslås ingå i nämnden. I övrigt överensstämmer förslaget med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Den nuvarande huvudmannen för nämnden, Jordbruksverket, anser att nämnden bör bestå av sju ledamöter utöver ordföranden och att minst fem av dessa skall vara närvarande för beslutförhet. Regeringen bör utse ordföranden och fem av de övriga ledamöterna. Tre ledamöter bör enligt Jordbruksverket vara veterinärer med kompetens inom sektorerna animalieproduktionens djur, djursjukvård för smådjur resp. djursjukvård för sporthästar. De bör utses av regeringen efter förslag av Lantbrukarnas riksförbund, Svenska kennelklubben resp. AB Trav och Galopp. Jordbruksverket anser att två ledamöter bör utses bland personer som har insikt i djurhållning och som kan anses särskilt företräda allmänhetens intressen. En ledamot bör vara en av Veterinärförbundet utsedd personalföreträdare. Den återstående ledamoten bör utses av Jordbruksverket. Ersättare bör utses på motsvarande sätt.

Synpunkterna från övriga remissinstanser rör i huvudsak vilket antal veterinärer som skall ingå i nämnden och därmed också till viss del i vilken utsträckning nämnden skall få förlita sig på extern expertis. Åtskilliga framför uppfattningen att det i ansvarsnämnden bör ingå minst två veterinärer. Vidare framförs synpunkter för och emot facklig representation i nämnden och behovet av representanter för olika intresseorganisationer. Kammarrätten i Jönköping betonar det värdefulla i att expertkunskaper tillförs öppet genom sakkunnigutlåtanden och andra yttranden som en part kan bemöta. Enligt kammarrätten är en sådan ordning att föredra framför att expertkunnande tillförs ärendet vid en sluten överläggning.

Skälen för regeringens förslag: En konsekvens av förslaget om en fristående nämnd är att det inte längre är aktuellt att utse befattningshavare

inom tillsynsmyndigheten som ledamöter. Vid avgörandet av hur nämnden skall vara sammansatt kan man följa endera av två huvudprinciper.

Den ena möjligheten är att ge nämnden en sådan sammansättning att nämnden inom sig rymmer den veterinära sakkunskap som i allmänhet behövs för att avgöra ärenden vid nämnden. Det förslag om ytterligare veterinär sakkunskap i nämnden som förs fram i Veterinärförbundets skrivelse år 1985 är ett uttryck för denna princip.

Den andra huvudprincipen innebär att man låter nämndens ledamöter svara för allmänförnuft och allmänna insikter på det veterinära området medan expertkunskaper när det gäller veterinärmedicin och besiktningsverksamhet vid behov hämtas in genom sakkunnigutlåtanden och andra yttranden. Övervägande skäl talar för att man väljer att utforma nämnden i enlighet med denna princip. En på detta sätt uppbyggd nämnd kan göras relativt liten.

Med hänsyn till ärendenas karaktär bör ordföranden vara jurist med domarerfarenhet.

Lagrådet har påpekat att med hänsyn till tyngden hos de ingripanden som nämnden har att fatta beslut om är det viktigt att ordföranden är en person med kvalificerad domarerfarenhet. *Lagrådet* anser att det därför bör krävas att ordföranden liksom ersättare för denne, skall vara eller ha varit ordinarie domare. Regeringen delar denna bedömning.

Av remissvaren framgår att den i promemorian föreslagna representationen vad avser veterinärer ansetts vara för liten. Regeringen har tagit intryck av remissvaren och delar uppfattningen att det är lämpligt med ytterligare en veterinär i nämnden. Att nämnden under sådana förhållanden kan komma att få ett jämnt antal ledamöter bör inte innebära några olägenheter i sammanhanget. Nämnden bör således bestå av en jurist med domarerfarenhet som ordförande, två veterinärer och tre representanter för allmänna intressen. Ledamöterna och ordföranden bör utses av regeringen.

10 Kostnader

Det saknas anledning anta att förslagen kommer att påtagligt förändra ärendevolymen vid nämnden. De ökade resurskrav som kan följa av att nämnden i fortsättningen skall vara en fristående myndighet måste bedömas bli mycket måttliga. Vad beträffar kostnaderna för nämnden som sådan och dess kansli-funktion förutsätts att dessa fullt ut motsvaras av besparingar inom Jordbruksverket. I sammanhanget bör beaktas att den föreslagna nämnden får färre antal ledamöter än den nuvarande. Den enda fördyringen består därför i behovet av att i större utsträckning än hittills inhämta expertutlåtande. I den nuvarande ansvarsnämnden har ersättning till experter betalats ut i fem till tio ärenden per år. Den genomsnittliga kostnaden per utlåtande har varit ca 1 000 kr. Den kostnadsökning det kan bli fråga om kan röra sig om några tiotusentals kronor per år. Dessa kostnader hör dock närmast samman med en under alla förhållanden angelägen förändring av verksamheten vid nämnden. Som Kam-

marrätten i Jönköping påpekat är det av rättssäkerhetsskäl väsentligt att den utredning som ligger till grund för eventuella åtgärder mot en veterinär blir tillgänglig för denne och inte stannar i överläggningsrummet. Utredning bör därför tillföras ärendet också på annat sätt än genom ledamöternas egen kompetens. Med ett ökat antal expertutlåtanden förbättras också underlaget för en överprövning. Ett ökat antal överklaganden behöver därför inte leda till anspråk på ökade resurser.

Ansvarsnämndens verksamhet bör liksom hittills finansieras över Jordbruksverkets anslag. Regeringens bedömning är att de kostnadsökningar som redovisats ovan bör rymmas inom ramen för de medel som föreslagits bli anvisade till Jordbruksverket i 1994 års budgetproposition.

11 Ny lag om behörighet att utöva veterinäryrket

Regeringens förslag: En ny lag om behörighet att utöva veterinäryrket ersätter den nuvarande lagen. I den nya lagen samlas bestämmelser som i dag är spridda i flera författningar.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Synpunkterna rör, till den del de inte avser frågor som behandlats ovan, i huvudsak olika lagtekniska lösningar.

Skälen för regeringens förslag: I dag är bestämmelserna som rör veterinär yrkesutövning svåröverskådligt spridda i flera författningar. Det finns därför anledning att sammanföra regelverket i en författning. Den nuvarande lagen om behörighet att utöva veterinäryrket m.m. som redan innehåller bestämmelser om veterinärernas behörighet och förutsättningarna för återkallelse av sådan behörighet bör lämpligen utnyttjas för detta ändamål. Regeltillskottet blir dock så omfattande att den nuvarande lagen bör omarbetas. En ny behörighetslag föreslås därför. I lagen samlas, utöver bestämmelserna i den nuvarande behörighetslagen, bestämmelserna om disciplinansvar och om den veterinära ansvarsnämnden.

När det gäller regleringen av förfarandet i den veterinära ansvarsnämnden bör strävan vara att undvika onödiga parallellregleringar i de fall förvaltningslagens bestämmelser är tillräckliga.

Vissa remissinstanser anser att behörighetslagen bör tillföras ytterligare bestämmelser om rätten att undersöka och behandla djur. Deras förslag innebär att djurskyddslagens bestämmelser som förbjuder andra än veterinärer att utföra vissa åtgärder för att behandla och bota djur skulle föras över till behörighetslagen.

Enligt regeringens mening skulle emellertid en sådan lösning vara mindre lämplig från systematisk synpunkt, främst med hänsyn till att de båda lagarna har så skilda adressater. Behörighetslagen riktar sig till personer som utövar veterinär verksamhet medan djurskyddslagens bestämmelser i första hand

riktar sig till alla som har ansvar för djur. Med hänsyn till detta skulle en överföring av de aktuella bestämmelserna närmast kunna leda till en försvagning av djurskyddet.

12 Författningskommentarer

12.1 Förslaget till lag om behörighet att utöva veterinäryrket

Behörighet m.m.

1 §

I paragrafen anges vilka som skall anses behöriga att utöva veterinäryrket.

Enligt punkt 1 är den som är legitimerad behörig att utöva yrket. Legitimation meddelas med stöd av bestämmelserna i 2 §.

Enligt punkt 2, som ersätter 1 § b och d samt 8 § första stycket i den gällande lagen, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket meddela föreskrifter om rätt att utan legitimation utöva yrket i den utsträckning som anges i varje särskilt fall. Denna möjlighet kan utnyttjas för sådana yrkesutövare som inte uppfyller kraven för legitimation men som av någon anledning ändå bör få verka som veterinärer. Behörighetens omfattning skall anges i varje särskilt fall. Denna möjlighet att meddela behörighet utnyttjas främst för semestervikarier och i liknande fall.

Punkt 3 ersätter 1 § c, som infördes genom den senaste ändringen av den nuvarande lagen (SFS 1992:1565). Bestämmelsen är en följd av att det enligt EES-avtalet skall vara möjligt för en veterinär att tillfälligt bedriva verksamhet i ett annat EES-land utan att inneha legitimation i det landet.

2 §

Paragrafen motsvarar 2 § första – tredje styckena i den gällande behörighetslagen.

3 §

Paragrafen ersätter 2 § fjärde stycket och 7 a § i den nuvarande lagen. Bestämmelsen ger regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket rätt att meddela föreskrifter om legitimation och om behörighet att utan legitimation utöva veterinäryrket för veterinärer med sådan utländsk utbildning som omfattas av Sveriges åtaganden enligt internationella överenskommelser. Bestämmelsen är en följd av att EES-avtalet öppnat den svenska arbetsmarknaden för veterinärer med sådan utländsk utbildning som omfattas av avtalet.

Med stöd av punkt 1 får föreskrifter meddelas om legitimation för veterinär med utländsk utbildning som omfattas av EES-avtalet. Bestämmelsen avser de veterinärer som har för avsikt att med stöd av EES-avtalet etablera sig i landet.

Av punkt 2 följer att nödvändiga föreskrifter får meddelas om behörighet att utan legitimation utöva veterinäryrket för veterinärer med utbildning som

omfattas av EES-avtalet. Detta bemyndigande är avsett att utnyttjas för föreskrifter om veterinärer som avser att tillfälligt tillhandahålla tjänster här i landet.

4 §

Paragrafen motsvarar innehållsmässigt 8 § andra stycket i den nuvarande behörighetslagen. Omformuleringen av bestämmelsen är inte avsedd att leda till någon ändring i sak.

5 §

Paragrafen motsvarar bestämmelserna om specialistkompetens m.m. i 9 § gällande behörighetslag.

6 §

Paragrafen, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, motsvarar 10 § i den gällande behörighetslagen. I första stycket anges i vilken utsträckning den som saknar behörighet som veterinär får undersöka och behandla djur. Begränsningen i rätten att som obehörig utöva yrket anges vara att det inte är tillåtet att mot ersättning behandla sjukdomar på vilka epizootilagen eller lagen om bekämpande av salmonella hos djur är tillämplig. En verksamhet som enligt behörighetslagen är tillåten för den som saknar behörighet kan dock vara otillåten enligt djurskyddslagen som innehåller bestämmelser som förbjuder andra än veterinärer att utföra vissa åtgärder för att behandla och bota djur. Anledningen till att sådana bestämmelser inte hör hemma i en behörighetslag för veterinärer har redovisats i den allmänna motiveringen.

I andra stycket finns bestämmelser om rätten att använda veterinärtitel.

Veterinärers allmänna skyldigheter

7 §

I första stycket föreskrivs att en veterinär skall fullgöra sina uppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. För närvarande är denna skyldighet för veterinären reglerad i 4 § 1 förordningen (1971:810) med allmän veterinärinstruktion. I jämförelse med instruktionens föreskrifter om övriga skyldigheter för veterinärer, intar skyldigheten att arbeta i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet en sådan särställning att det är lämpligt att överföra bestämmelsen till lagen.

Andra stycket motsvarar delvis 14 § i den nuvarande lagen. Där föreskrivs att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som åligger en veterinär i hans yrkesutövning. Det nu föreslagna bemyndigandet avser också föreskrifter om tillsynen över veterinärernas verksamhet.

Enligt paragrafens första stycke, som motsvarar 15 § i den gällande lagen, är en veterinär skyldig att låta sin verksamhet inspekteras. Straffbestämmelsen i 15 § nuvarande lag har förts till 36 § tredje stycket i den föreslagna lagen.

I andra stycket finns en bestämmelse om åtalsanmälan som hämtats från 28 § veterinärinstruktionen. Motsvarande regler förekommer i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m.fl. och i lagen (1976:600) om offentlig anställning (LOA).

9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess i veterinärers yrkesutövning och motsvarar 16 § i gällande lag.

Disciplinansvar

10 §

I paragrafens första stycke föreskrivs att en veterinär som uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter i den veterinära yrkesutövningen får meddelas disciplinpåföljd i form av erinran eller varning. I dag anges i 28 § veterinärinstruktionen att försummelse, oförstånd eller oskicklighet i utövningen kan medföra disciplinansvar. Den nu föreslagna lydelsen, som innebär en anpassning till motsvarande bestämmelser i LOA och lagen om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen, är inte avsedd att ändra förutsättningarna för att bestämma disciplinpåföljd. Om förseelsen med hänsyn till samtliga omständigheter är ringa, får någon disciplinpåföljd inte meddelas. Till de omständigheter som bör beaktas hör, förutom felets karaktär, bl.a. graden av oaktsamhet. Endast rent veterinärmedicinska arbetsuppgifter skall vara underkastade prövning enligt behörighetslagens bestämmelser om disciplinansvar. Det skall således vara fråga om att det veterinära arbetet inte har utförts i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet eller att den veterinära åtgärden utförts felaktigt i något annat avseende. Felgreppet eller underlåtenheten skall ha varit sådan att den påverkat eller äventyrat syftet med veterinärens arbetsinsats. Om en veterinär har åsidosatt andra skyldigheter i tjänsten är det arbetsgivaren som skall hantera disciplinfrågan inom ramen för LOA.

11 §

Enligt paragrafen får något disciplinärt förfarande inte inledas eller fortsättas om en veterinär har anmälts till åtal för den aktuella förseelsen. Denna bestämmelse motsvarar 14 kap. 3 § LOA. Enligt förordningen (1991:375) med instruktion för Jordbruksverket skall bestämmelserna i LOA tillämpas i fråga om de veterinärer som prövas disciplinärt av den nuvarande veterinära ansvarsnämnden. I nya LOA finns motsvarande bestämmelse i 18 § första stycket.

Har en anmälan gjorts till Veterinära ansvarsnämnden när anmälan till åtal sker, får alltså förfarandet vid nämnden inte fortsätta. Enligt en särskild be-

stämmelse i paragrafen får dock veterinären underrättas om det ärende som finns hos nämnden.

I andra stycket har införts en regel som motsvarar 18 § andra stycket i nya LOA. Disciplinärt förfarande får alltså bara inledas eller fortsättas om åklagare eller domstol vid den straffrättsliga prövningen kommit fram till att det som har hänt inte har utgjort något brott.

12 §

Första styckets preskriptionsbestämmelse motsvarar vad som i dag föreskrivs i 14 kap. 5 § LOA. Enligt Jordbruksverkets instruktion gäller den bestämmelsen i ärenden om åtgärder som avses i 28 § allmänna veterinärinstruktionen. Den föreslagna bestämmelsen innebär följaktligen inte någon ny reglering. I den nya LOA finns motsvarande bestämmelse i 17 §.

I andra stycket finns en preskriptionsbestämmelse som innebär att disciplinpåföljd inte kan meddelas en veterinär, om det inte sker inom en viss tid efter förseelsen. Regeringen har i lagrådsremissen med förslag till lagstiftning om ålägganden för hälso- och sjukvårdspersonal och disciplinpåföljd m.m. på hälso- och sjukvårdens område föreslagit att en motsvarande bestämmelse skall införas.

Återkallelse av legitimation och annan behörighet m.m.

13 §

En veterinärs legitimation skall återkallas om denne visat grov oskicklighet vid utövandet av veterinäryrket. Detsamma gäller om denne på annat sätt visat sig vara uppenbart olämplig att utöva yrket eller om veterinären på grund av sjukdom inte kan utöva yrket tillfredsställande. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 3 och 4 §§ samt 5 § första stycket i gällande lag. Uppräknningen i 3 § nuvarande lag av olika förutsättningar för återkallelse av legitimation har inte fått någon motsvarighet i den föreslagna lagen. Vad som anges i uppräknningen får nämligen anses rymmas inom uttrycket "på annat sätt visat sig vara uppenbart olämplig att utöva yrket". Omformuleringen är således inte avsedd att ändra förutsättningarna för återkallelse av legitimation. I den nuvarande behörighetslagen inskränker sig återkallelsegrunden avseende hälsotillståndet till psykisk störning. Då det även kan förekomma att andra sjukdomstillstånd gör en veterinär olämplig att utöva yrket har bestämmelsen ändrats till att avse sjukdom.

Enligt *Lagrådets* mening bör inte bara sjukdom utan även annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan kunna vara en grund för att återkalla legitimationen. Regeringen delar Lagrådets uppfattning. Härigenom kommer bestämmelsen också att i sak motsvara vad som gäller för hälso- och sjukvårdspersonalen. Första stycket har utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

I paragrafens andra stycke finns en bestämmelse om att legitimation, som meddelats på grund av auktorisation i annat land inom Europeiska ekonomis-

ka samarbetsområdet, skall återkallas om veterinären förlorar denna auktorisation.

Prop. 1993/94:139

14 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 § andra och tredje styckena i den gällande behörighetslagen. En ny regel har emellertid tagits in i paragrafens tredje stycke. Den innebär att en veterinär som inte följer ett föreläggande om att låta sig läkarundersökas kan berövas legitimationen. Bestämmelsen ersätter den nuvarande lagens möjlighet att utnyttja polishjälp för att genomföra undersökningen. *Lagrådet* har anmärkt att paragrafen bör utformas i nära överensstämmelse med förslaget till motsvarande bestämmelse för hälso- och sjukvårdsområdet. Bestämmelsen har med vissa redaktionella avvikelser utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

15 §

Eftersom en veterinär enligt 1 § 2 och 3 kan ha rätt att utöva veterinäryrket även på annan grund än legitimering behövs en bestämmelse som gör det möjligt att vidta åtgärder i fråga om behörigheten för veterinärer som inte innehar legitimation. De veterinärkategorier det är fråga om är bl.a. de som innehar tillfälliga förordnanden exempelvis under studietiden.

16 §

I paragrafen ges möjlighet att inskränka en veterinärs rätt att förskriva alkohol och narkotika om rätten missbrukas. I huvudsak motsvarande bestämmelser finns i dag i lagen (1992:860) om kontroll av narkotika resp. i förordningen (1963:654) om försäljning från apotek av alkoholhaltiga läkemedel och teknisk sprit m.m. Bestämmelserna flyttas till behörighetslagen i samband med att uppgiften att pröva frågan anförtros åt Veterinära ansvarsnämnden i stället för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd. Frågan har kommenterats i den allmänna motiveringen.

Lagrådet har anmärkt att det remitterade förslaget inte innehåller någon bestämmelse om indragning eller begränsning av förskrivningsrätt om veterinären själv begär det. *Lagrådet* påpekar att bakom en begäran att få sin legitimation återkallad eller sin förskrivningsrätt indragen eller begränsad ligger ofta problem med eget missbruk. Det kan också gälla problem med andra personers missbruk som yttrar sig i krav från missbrukaren på läkares eller tandläkares förskrivningar. Sådana krav kan ibland upplevas som mycket besvärande och en möjlighet att hålla dem ifrån sig kan vara att bli befriad från rätten att skriva ut den typ av läkemedel som missbrukaren efterfrågar. *Lagrådet* anser därför att man i lagen bör föra in en bestämmelse som ger veterinären möjlighet att i vart fall begära att få sin förskrivningsrätt begränsad eller indragen. Regeringen delar *Lagrådets* uppfattning i frågan. Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Första stycket motsvarar i huvudsak 7 § i den nuvarande behörighetslagen och innehåller en bestämmelse om att en veterinär som fått sin behörighet återkallad skall återfå denna när förhållandena medger det.

I andra stycket finns en bestämmelse om att motsvarande skall gälla i fråga om inskränkningar av förskrivningsrätten.

Veterinära ansvarsnämnden

18 §

Av bestämmelsen i paragrafen följer att det är den veterinära ansvarsnämnden som prövar frågor om disciplinansvar, legitimationsfrågor, andra behörighetsfrågor och frågor om veterinärernas rätt att förskriva alkohol och narkotika.

19 §

Nämndens sammansättning har kommenterats i den allmänna motiveringen, avsnitt 9.

En jurist som är eller har varit ordinarie domare skall vara ordförande i nämnden. I denna del har paragrafen utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Veterinärerna som ingår i nämnden skall bidra med veterinära allmänkunskaper och inte delta i egenskap av experter på det sakområde som ett visst ärende rör. Det hindrar inte att det till ledamöter och ersättare utses veterinärer med olika yrkesinriktning och att detta förhållande utnyttjas i nämndens arbete.

Övriga tre ledamöter skall ha insikt i djurhållning. Dessa ledamöter företräder allmänhetens intressen. De bör därför ha varierande bakgrund för att på så sätt tillgodose behovet av en från erfarenhetssynpunkt allsidigt sammansatt nämnd.

Regeringen utser ledamöterna och ersättarna. Det är naturligt att detta sker efter visst samråd med företrädare för olika intressen.

20 §

Nämnden är beslutförför med ordförande och fyra ledamöter.

I andra stycket 1 ges ordföranden möjlighet att ensam avgöra ärenden i sak om det är uppenbart att ärendet inte kan leda till någon påföljd. Detta är en nyhet som är tänkt att användas då det utan omfattande utredning och utan skriftväxling med den anmälda veterinären står helt klart att en anmälan är ogrundad. Av vad nu sagts framgår att bestämmelsen är avsedd att tillämpas restriktivt.

Vidare får ordföranden enligt andra stycket 2 ensam fatta beslut som inte innefattar ett slutligt avgörande i sak och inte rör fråga om interimistisk återkallelse av behörighet eller förskrivningsrätt eller om läkarundersökning eller om att döma ut vite. Ordföranden i den veterinära ansvarsnämnden inom Jordbruksverket har i dag samma möjlighet.

För ansvarsnämnden gäller rättegångsbalkens jävsbestämmelser för domare.

22 §

Vid omröstning inom nämnden skall bestämmelserna i 29 kap. rättegångsbalken tillämpas. Detta innebär inte någon ändring i förhållande till vad som gäller för ansvarsnämnden inom Jordbruksverket.

Handläggningen i ansvarsnämnden

23 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om talerätt i ansvarsnämnden.

Som *Lagrådet* påpekat bör reglerna om talerätt i disciplinärenden och i legitimationsärenden hållas isär. Bestämmelsen har utformats i enlighet med Lagrådets förslag.

I första stycket föreskrivs vilka som får göra anmälan i ärenden om disciplinansvar.

Det är självklart att tillsynsmyndigheten måste ha möjlighet att anmäla frågor för prövning i nämnden. Det är i de flesta fall Jordbruksverket som har tillsyn över veterinär verksamhet. Även Livsmedelsverket har tillsyn över vissa veterinärers verksamhet och måste ges möjlighet att anmäla frågor som ligger inom verkets tillsynsansvar.

Beslut om disciplinpåföljd kan också ha stor betydelse för en arbetsgivares ställningstaganden i fråga om en anställd veterinärs fortsatta tjänstgöring. Av den anledningen är det rimligt att även veterinärers arbetsgivare generellt har möjlighet att göra anmälan.

Djurhållning rör i många fall stora ekonomiska värden som kan gå till spillo om en veterinär handlar felaktigt i sin tjänsteutövning.

Vidare måste människors känslomässiga förhållande till framför allt sällskapsdjur beaktas. Med hänsyn till detta bör också den som lidit ekonomisk eller annan skada tillåtas att anmäla missförhållanden som rör veterinär behandling eller annan veterinär yrkesutövning.

Av andra stycket följer att behörighetsfrågor och frågor om förskrivningsrätten tas upp på anmälan av Jordbruksverket eller den som saken gäller. Det torde bara vara Jordbruksverket i egenskap av ansvarig myndighet för behörighetsfrågor och vederbörande veterinär som har ett berättigat intresse av att få en fråga om behörighet eller om förskrivningsrätt prövad.

24 §

I första stycket anges att förfarandet inför nämnden skall vara skriftligt. I den befintliga veterinära ansvarsnämnden förekommer det inte några muntliga handlingar. Det saknas för närvarande anledning anta att inrättandet av en fristående veterinär ansvarsnämnd skulle påverka behovet av muntlighet i de frågor som blir aktuella i nämnden. Möjligen kan en enskild anmälare i vissa fall ha svårt att föra sin talan skriftligt. I det sammanhanget bör dock beaktas att

det inte kommer att ställas alltför stora krav på innehållet i en anmälan och att det enligt 26 § är nämnden som skall se till att ärendena blir tillräckligt utredda. Vidare kan en enskild som tvekar inför det skriftliga förfarandet välja att försöka intressera tillsynsmyndigheten eller annan behörig anmälare för saken och därigenom få upp frågan i nämnden. Anmälaren kan naturligtvis också välja att anlita ombud.

Det kan följaktligen förutsättas att nämnden även i fortsättningen kan tillföras ett tillräckligt bedömningsunderlag genom enbart ett skriftligt förfarande. Enligt paragrafens andra stycke ges dock nämnden en möjlighet att hålla muntlig förhandling. Bestämmelsen har införts främst med tanke på den mycket ingripande åtgärd som en behörighetsåterkallelse innebär för en yrkesutövare. Muntlig förhandling får förekomma när det kan antas vara till fördel för utredningen. Bestämmelsen inskränker inte den rätt som en part har enligt 14 § förvaltningslagen (1986:223) att lämna uppgifter muntligt i ärendet.

25 §

För att underlätta handläggningen vid nämnden har införts en bestämmelse som gör det möjligt att förelägga anmälaren att avhjälpa brister i en ofullständig anmälan och att avvisa anmälan om föreläggandet inte följs. Det kan inte ställas några större krav på innehållet i en anmälan. Den måste dock innehålla uppgifter som gör det möjligt att identifiera den ifrågasatta åtgärden och därmed även att finna den ansvarige veterinären. Vidare måste anmälan innefatta ett påstående om att det har förekommit felaktigheter när arbetsuppgiften utfördes. Om anmälan inte fyller dessa krav får den avvisas.

26 §

Ansvarsnämnden skall tillse att ärendet blir tillräckligt utrett. Därvid är det naturligt att tillsynsmyndigheten hörs om den inte är anmälare. Någon särskild bestämmelse om detta torde inte behövas. Nämnden har möjlighet att avvisa överflödigt utredning.

Enligt andra stycket får nämnden fordra in journaler och andra handlingar som behövs för utredningen och i det sammanhanget vitesförelägga veterinären. I dessa fall tillämpas viteslagens bestämmelser. Som *Lagrådet* påpekar innebär denna tillämpning att nämnden, med stöd av 6 § andra stycket viteslagen, även har rätt att döma ut vitet.

27 §

Det är ansvarsnämnden som skall inhämta sakkunnig utredning i form av yttranden från myndigheter och andra sakkunniga i frågan. Det skall ske när en fråga kräver särskild sakkunskap.

I fråga om sakkunniga som anlitas av ansvarsnämnden skall rättegångsbalkens regler tillämpas.

I tredje stycket anges under vilka förutsättningar ersättning lämnas för sakkunniguppdrag.

28 §

I paragrafen finns bestämmelser om vilka som skall kallas till muntlig förhandling och påföljden för en part som uteblir.

I andra stycket finns bestämmelser om möjligheten att få ersättning för inställelsen. Sådan ersättning lämnas till en enskild part endast om nämnden finner att han skäligen bör ersättas.

29 §

Beslut om läkarundersökning och om återkallelse av legitimation eller om förskrivningsrätt är i hög grad ingripande åtgärder. Med hänsyn härtill bör förvaltningslagens regler i 20 och 21 §§ om motivering av beslut och om under rättelse om beslut tillämpas på beslut enligt 14 § och 16 § andra stycket, även om ärendet inte avgörs i och med beslutet.

30 §

I paragrafen föreskrivs att ansvarsnämnden skall fullgöra skyldigheten att göra åtalsanmälan enligt 8 § andra stycket om ett ärende som handläggs hos nämnden ger anledning till sådan anmälan. Enligt instruktionen för Jordbruksverket är det i dag dess veterinära ansvarsnämnd som skall göra åtalsanmälan enligt 28 § veterinärinstruktionen. Den myndighet som har tillsyn över den ifrågasatta verksamheten får normalt förutsättas svara för anmälningar enligt 8 § andra stycket. När frågan är aktuell i ansvarsnämnden skall dock nämnden med stöd av 30 § ta ett särskilt ansvar för att anmälan sker.

Överklagande m.m.

31 §

I paragrafen föreskrivs att beslut som ansvarsnämnden och Jordbruksverket fattar i särskilda fall enligt lagen får överklagas hos kammarrätten. I fråga om beslut om behörighet motsvarar paragrafen 13 § i den gällande behörighetslagen. Veterinärer som står under Jordbruksverkets tillsyn skall också enligt nuvarande regler klaga till kammarrätten när det rör sig om frågor om disciplinansvar. För dem innebär således förfarandet inte någon nyhet. För veterinärer som enligt gällande bestämmelser omfattas av LOA när det gäller disciplinansvar innebär bestämmelsen den förändringen att den nuvarande rätten att få en arbetsvist överprövad ersätts av en rätt att klaga till kammarrätten.

I betänkandet Domstolarna inför 2 000-talet (SOU 1991:106) ansåg Domstolsutredningen att en principiell utgångspunkt borde vara att den första domstolsprövningen av ett förvaltningsärende alltid sker i länsrätt. Regeringen har i 1993 års budgetproposition ställt sig bakom principen om att den första domstolsprövningen skall ligga i länsrätt (prop. 1992/93:100 bil. 3, s. 24 f och s. 93). Riksdagen har godkänt de i propositionen angivna riktlinjerna (bet. 1992/93:JuU24, rskr. 1992/93:289).

Mot bakgrund härav har regeringen, i en första etapp, i propositionen 1993/94:133 Instansordningen m.m. i de allmänna förvaltningsdomstolarna,

M.a. föreslagit sådana ändringar av lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar att länsrätt ges en allmän behörighet att pröva mål som första domstolsinstans. Det föreslås även att beslut av Kriminalvårdsverket och Centrala studiestödsnämnden skall prövas av länsrätt i första instans i stället för som i dag av kammarrätt. De föreslagna lagändringarna skall träda i kraft den 1 oktober 1994.

Regeringen kommer under våren 1994 att gå vidare i en andra etapp med att flytta ner måltyper från kammarrätt till länsrätt.

Det principiella ställningstagande som har gjorts i fråga om instansordningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna talar med styrka för att den nya nämndens beslut skall överklagas till länsrätt som första domstolsinstans. Samtidigt kan man inte bortse från att avgörandet i instansfrågan har samband med vilken bedömning som görs i fråga om HSAN och andra myndigheter av liknande slag.

I avvaktan på genomförandet av den andra etappen bör därför överprövning i första instans av Veterinära ansvarsnämndens beslut inte nu flyttas från kammarrätt till länsrätt utan tills vidare överklagas på samma sätt som besluten från HSAN, dvs. till kammarrätt.

32–33 §§

Paragraferna innehåller bestämmelser om vem som får klaga och vilka beslut det går att klaga på. Dessa bestämmelser överensstämmer med vad som gäller t.ex. i fråga om beslut av HSAN.

34 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 13 § andra stycket i den gällande behörighetslagen.

35 §

Efter överklagande av en veterinär i ett disciplinärende blir anmälaren, dvs. antingen Jordbruksverket, annan tillsynsmyndighet, veterinärens arbetsgivare eller en skadelidande, veterinärens motpart.

I ärende om behörighetsfrågor och inskränkningar i förskrivningsrätten blir Jordbruksverket veterinärens motpart vid ett överklagande av interimistiska och slutliga beslut. Bestämmelsen motsvarar i den delen vad som gäller i fråga om Socialstyrelsen i ärenden om hälso- och sjukvårdspersonalen.

Straffbestämmelser

36–37 §§

Bestämmelserna har utan ändringar i sak överförts från den gällande behörighetslagen. Straffbestämmelser som avser veterinärers överträdelse har samlats i 36 §. I 37 § finns straffbestämmelser för den som gör sig skyldig till smittfarligt kvacksalveri på djur eller som oriktigt uppger sig vara veterinär. Under beredningen av lagstiftningsärendet har efter lagrådsgranskningen upp-

märksammats att regeringens förslag i prop. 1993/94:130 Ändringar i brottsbalken m.m. bör föranleda att paragrafens första stycke utformas på ett annat sätt än vad som skett i det till lagrådet remitterade förslaget. Enligt ett förslag i den nyssnämnda propositionen skall det i alla nya bestämmelser som syftar till att straffbelägga inte bara uppsåtliga utan också oaktsamma förfaranden uttryckligen anges att det straffbara området omfattar även oaktsamhet. Paragrafens första stycke har anpassats till detta förslag.

Prop. 1993/94:139

Övergångsbestämmelser

Lagen skall träda i kraft den 1 juli 1994.

Veterinärer som vid ikraftträdandet är behöriga att utöva yrket enligt den nuvarande lagen ges i punkt 2 rätt till samma yrkesutövning enligt den nya lagens bestämmelser.

Vid lagens ikraftträdande kommer det att finnas ärenden om disciplinansvar som skall lämnas över från andra myndigheter till ansvarsnämnden för fortsatt handläggning enligt den nya ordningen. I dessa ärenden saknas anmälare och därmed finns det inte någon motpart till veterinären om denne överklagar ett beslut enligt bestämmelserna i den nya lagen. I punkt 3 föreskrivs därför att den överlämnande myndigheten skall anses som anmälare. Myndigheten blir därigenom veterinärens motpart.

12.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:000) om offentlig anställning

21 §

Alla veterinärer skall i fortsättningen omfattas av den disciplinära prövningen i Veterinära ansvarsnämnden. Som en konsekvens av detta ändras punkt 3 i paragrafen på så sätt att disciplinpåföljd enligt LOA inte får åläggas veterinärer för sådana förseelser i yrkesutövningen som skall prövas av den Veterinära ansvarsnämnden.

Ändringen görs i förslaget till ny lag om offentlig anställning (se prop. 1993/94:65) som är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1994. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 10 kap. 4 § lagen (1976:600) om offentlig anställning.

Sammanfattningen i departementspromemorian Veterinära ansvarsnämnden (Ds 1992:107)

Prop. 1993/94:139
Bilaga 1

I promemorian föreslås att ansvarsfrågor som rör veterinärer även i fortsättningen skall handläggas i en särskild nämnd.

Nämndens ansvarsområde renodlas. I fortsättningen skall vid nämnden handläggas alla ärenden om disciplinansvar för fel eller försummelser i veterinär yrkesutövning. Nämnden skall också handlägga alla ärenden som rör återkallande av legitimation och liknande behörighetsfrågor. Däremot skall nämnden inte pröva frågor om avsked och avstängning från veterinärtjänst.

Den Veterinära ansvarsnämnden skall i fortsättningen vara en självständig myndighet.

Veterinära ansvarsnämnden skall bestå av ordförande och fyra andra ledamöter. Ordföranden skall vara jurist med domarerfarenhet. En ledamot skall vara veterinär. De övriga ledamöterna skall utses bland personer som har insikter i djurhållning och som kan anses företräda allmänhetens intressen. Ordförandena och ledamöterna skall utses av regeringen. I den utsträckning det behövs skall det finnas ersättare som också utses av regeringen.

Anmärkning

Promemorian är i berörda delar i formellt avseende anpassad till förslagen i betänkandet (SOU 1992:88) Veterinär verksamhet, behov, organisation och finansiering. Denna anpassning innebär inte något ställningstagande till förslagen i betänkandet.

Förslag till

Lag om behörighet att utöva veterinäryrket m.m.

Härigenom föreskrivs följande.

Behörighet m.m.

1 § Behörig att utöva veterinäryrket är

1. den som innehar legitimation enligt 2 § eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av 3 §,
2. den som enligt beslut av Statens livsmedelsverk har tillstånd att utöva yrket i den utsträckning som anges i varje särskilt fall,
3. den som enligt föreskrifter meddelade med stöd av 3 § har rätt till sådan yrkesutövning utan legitimation.

2 § Legitimation som veterinär meddelas av Livsmedelsverket.

Den som avlagt veterinärexamen i Sverige eller som avlagt sådan examen utomlands och genomgått av regeringen föreskriven efterutbildning i Sverige skall på ansökan erhålla legitimation som veterinär, om det inte finns sådana omständigheter som kan föranleda att legitimationen återkallas.

Om den som avlagt veterinärexamen utomlands är mycket skicklig och särskilt erfaren inom veterinäryrket, får han erhålla legitimation som veterinär utan att ha genomgått någon efterutbildning.

3 § För veterinärer med sådan utländsk utbildning som omfattas av avtalet om ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde (EES) meddelar regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Livsmedelsverket föreskrifter om legitimation och om behörighet att utan legitimation utöva veterinäryrket.

4 § Tillstånd enligt 1 § 2 att utöva veterinäryrket i områden intill riksgränsen får meddelas att gälla för den som vid varje tidpunkt uppehåller tjänst som veterinär i sådana trakter i Finland och Norge som gränsar till Sverige.

5 § För att en veterinär inför allmänheten skall få tillkännage att han är specialist eller på annat sätt särskilt kunnig inom en viss gren av veterinäryrket, skall han ha uppfyllt av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Livsmedelsverket föreskrivna villkor för specialistkompetens.

6 § Den som, utan att vara behörig att utöva veterinäryrket, mot ersättning undersöker djurs hälsotillstånd eller behandlar djur för sjukdom eller därmed jämförligt tillstånd genom att vidta eller föreskriva åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte får inte under utövning av denna verksamhet behandla sjukdomar på vilka epizootilagen (1980:369) eller lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur är tillämplig.

Om någon, som saknar behörighet att utöva veterinäryrket men som har förvärvat en veterinärtitel eller någon annan titel vari ordet veterinär ingår, an-

vänder titeln i verksamhet som avses i första stycket, skall han tydligt utmärka titelns ursprung och beskaffenhet.

I övrigt får den som saknar behörighet att utöva veterinäryrket inte beteckna sig veterinär i samband med att han utövar verksamhet som avses i första stycket. Han får inte heller i samband med verksamheten använda en sådan titel eller yrkesbeteckning som innehåller ordet veterinär eller ger sken av att han är legitimerad eller på annat sätt auktoriserad av en myndighet eller har specialistkompetens som veterinär.

Veterinärers allmänna skyldigheter

7 § En veterinär skall fullgöra sina uppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Livsmedelsverket, får meddela föreskrifter om vad som åligger en veterinär i hans yrkesutövning.

8 § Veterinärer som enligt föreskrifter som avses i 7 § andra stycket står under Livsmedelsverkets tillsyn i utövningen av veterinäryrket är skyldiga att låta sin verksamhet inspekteras av verket eller den verket förordnar.

9 § En veterinär får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han i sin yrkesutövning har fått veta om enskildas affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Disciplinansvar

10 § Om en veterinär uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter vad som åligger honom i hans veterinära yrkesutövning och felet inte är ringa får disciplinpåföljd åläggas honom. Disciplinpåföljd är erinran och varning.

Disciplinpåföljd får dock inte i något fall åläggas en arbetstagare därför att han deltagit i strejk eller någon därmed jämförlik stridsåtgärd.

11 § Om det har vidtagits åtgärder för att åtala en veterinär, får något disciplinärt förfarande enligt denna lag inte inledas eller fortsättas ifråga om den förseelse som avses med åtgärden.

En veterinär som är skäligen misstänkt för brott i utövningen av veterinäryrket skall anmälas till åtal, om det för brottet är föreskrivet fängelse eller om det finns anledning anta att det kommer att föras talan om enskilt anspråk.

Anmälan till åtal skall göras av Livsmedelsverket, om annat inte följer av 28 §.

12 § En veterinär, som i ett ärende om disciplinansvar inte inom två år efter förseelsen erhållit skriftlig anmaning att yttra sig enligt 24 § första stycket eller motsvarande anmaning av riksdagens ombudsman eller justitiekanslern, får inte åläggas någon disciplinpåföljd.

13 § Legitimation att utöva veterinäryrket skall återkallas om den legitimerade

1. visat grov oskicklighet vid utövandet av veterinäryrket eller på annat sätt visat sig vara uppenbart olämplig att utöva yrket,

2. på grund av psykisk störning inte kan utöva veterinäryrket tillfredsställande.

Om en veterinär som har fått legitimation här i landet på grund av auktorisation i ett annat land förlorar denna auktorisation skall legitimationen återkallas.

14 § Om det finns grundad anledning anta att legitimationen bör återkallas enligt 13 § första stycket 2, får den legitimerade veterinären åläggas att låta sig undersökas av läkare i den utsträckning som fordras för att hans förmåga att utöva veterinäryrket skall kunna bedömas.

Om det förordnas om läkarundersökning, får legitimationen återkallas för tiden till dess ärendet slutligt avgörs. Om den som skall undersökas vägrar att inställa sig till undersökningen, skall polismyndigheten lämna den handräckning som behövs.

15 § En veterinär, vars legitimation har återkallats, skall meddelas ny legitimation när förhållandena medger det.

16 § Bestämmelserna i 13–15 §§ om återkallelse av legitimation gäller även annan behörighet att utöva veterinäryrket.

Veterinära ansvarsnämnden

17 § Frågor om disciplinansvar enligt denna lag prövas av en särskild nämnd, Veterinära ansvarsnämnden.

Nämnden prövar även frågor som avses i 13–16 §§.

18 § Ansvarsnämnden består av ordförande och fyra andra ledamöter.

Ordföranden skall vara jurist med domarerfarenhet.

En ledamot skall vara veterinär. Övriga ledamöter utses bland personer som har insikter i djurhållning och som kan anses företräda allmänhetens intressen.

Regeringen utser ordförande, övriga ledamöter och, i den utsträckning det behövs, ersättare för dem.

Bestämmelserna om ledamot gäller även ersättare.

19 § Ordföranden får ensam fatta beslut som inte innefattar ett slutligt avgörande i sak. Detta gäller dock inte beslut om återkallande av legitimation enligt 14 § andra stycket.

Beslut som innebär att ett anmälningsärende avgörs i sak får fattas av ordföranden ensam, om det är uppenbart att ärendet inte kan leda till någon på-

följd. Ärenden som avgjorts av ordföranden ensam skall anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

Prop. 1993/94:139
Bilaga 2

20 § Om det framkommer skiljaktig mening vid en överläggning, tillämpas föreskrifterna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i brottmål med endast lagfarna ledamöter. Ordföranden säger dock sin mening först.

Handläggningen i ansvarsnämnden

21 § Frågor om disciplinansvar och återkallelse av behörighet skall tas upp på anmälan av Livsmedelsverket, veterinärens arbetsgivare eller den som lidit skada till följd av veterinärens yrkesutövning.

Frågor om meddelande av behörighet åt den som fått sin tidigare behörighet återkallad tas upp på ansökan av den som saken gäller.

Bestämmelser om rätt för riksdagens ombudsmän och för justitiekanslern att göra anmälan i ärenden om disciplinansvar och om återkallelse av behörighet samt om handläggningen av sådana ärenden finns i 6 § lagen (1986:765) med instruktion för riksdagens ombudsmän och i 6 § lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn.

22 § Förfarandet hos ansvarsnämnden är skriftligt.

23 § Är en anmälan så ofullständig att den inte kan läggas till grund för en prövning i sak, skall ansvarsnämnden förelägga anmälaren att inom viss tid avhjälpa bristen. Om inte anmälaren följer föreläggandet, skall anmälan avvisas. Vad som sägs om anmälan gäller också i fråga om ansökan.

24 § En anmälan enligt 21 § skall överlämnas till den veterinär mot vilken åtgärden ifrågasätts. Mottagaren skall föreläggas att svara inom viss tid.

En sådan underrättelse behövs inte, om det är uppenbart att anmälan inte kommer att leda till något ingripande.

25 § Ansvarsnämnden skall se till att ärendena blir tillräckligt utredda. Överflödigt utredning skall avvisas.

Nämnden får fordra in journaler och andra handlingar som behövs för utredningen. Därvid får en veterinär föreläggas vite om högst 1 000 kr. Utdömandet av vitet ankommer på nämnden.

26 § Om en fråga kräver särskild sakkunskap, får nämnden inhämta yttranden från myndigheter och andra sakkunniga i frågan.

I fråga om sakkunniga gäller 40 kap. 2–7 och 12 §§ rättegångsbalken i tillämpliga delar.

Ersättning för utlåtanden från dem som är skyldiga att lämna yttrande lämnas endast om det är särskilt föreskrivet.

Andra sakkunniga har rätt till ersättning av allmänna medel för sitt uppdrag.

27 § Bestämmelserna i 20 och 21 §§ förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas även på beslut enligt 14 §.

Prop. 1993/94:139
Bilaga 2

28 § Finner ansvarsnämnden i ett ärende som handläggs där att förutsättningarna enligt 11 § andra stycket för anmälan till åtal föreligger, skall nämnden fullgöra anmälningsskyldigheten.

Överklagande m.m.

29 § Ansvarsnämndens beslut enligt denna lag och Livsmedelsverkets beslut i ett särskilt fall enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

30 § Ansvarsnämndens beslut som är slutligt får överklagas av

1. Livsmedelsverket,
2. den som enligt 21 § första stycket anmält en fråga om disciplinansvar, om beslutet har gått honom emot,
3. annan som beslutet angår, om det har gått honom emot.

Bestämmelser om rätt för riksdagens ombudsmän och för justitiekanslern att söka ändring i beslut om disciplinansvar eller behörighetsfråga med anledning av fel i yrkesutövningen finns i 7 § lagen (1986:765) med instruktion för riksdagens ombudsmän och i 7 § lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn. Talan skall väckas inom fyra veckor från det beslutet har meddelats.

31 § Ansvarsnämndens beslut som inte är slutligt får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot.

32 § Beslut som avses i 31 §, får överklagas endast i samband med att beslutet i själva ärendet överklagas. Sådana beslut får dock överklagas särskilt när nämnden

1. ogillat en invändning om jäv mot ledamot av nämnden eller en användning mot att hinder föreligger mot talans prövning,
2. avvisat ombud eller biträde,
3. förordnad om saken i avvaktan på ärendets avgörande,
4. utdömt vite,
5. förordnat om ersättning för någons medverkan i ärendet.

33 § Beslut om behörighet som meddelas med stöd av denna lag gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Ansvarsbestämmelser

34 § För obehörig utövning av veterinäryrket döms till böter eller fängelse i högst ett år

1. en veterinär som mot ersättning utövar veterinäryrket när hans legitimation är återkallad eller hans behörighet av annan anledning har upphört,

2. en veterinär med begränsad behörighet som vid yrkesutövning som avses under 1 åsidosätter de föreskrifter som gäller för hans behörighet .

En veterinär som bryter mot 5 § döms till böter.

En veterinär som hindrar eller undandrar sig inspektion enligt 8 § döms till böter om inte gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

35 § Den som bryter mot 6 § första stycket, döms för smittfarligt kvacksalveri på djur till böter eller fängelse i högst ett år, om gärningen inte är belagd med straff enligt 34 §. Den omständigheten att han på grund av brist i utbildning och erfarenhet inte kunnat inse sjukdomens natur befriar honom inte från ansvar.

Den som bryter mot 6 § andra eller tredje stycket, döms till böter.

1. Denna lag träder i kraft den _____, då lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m.m. skall upphöra att gälla.

2. Den som vid lagens ikraftträdande har behörighet att utöva veterinäryrket enligt äldre föreskrifter skall anses ha samma behörighet enligt den nya lagen.

Remissinstanser som yttrat sig över
departementspromemorian Veterinära ansvarsnämnden (Ds
1992:107)

Prop. 1993/94:139

Bilaga 3

Remissyttranden har avgivits av Försvarets sjukvårdsstyrelse, Försvarets forskningsanstalt (FOA), Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN), Läkemedelsverket, Statens bakteriologiska laboratorium (SBL), Statskontoret, Generaltullstyrelsen, Riksrevisionsverket (RRV), Statens jordbruksverk (SJV), Statens livsmedelsverk (SLV), Fiskeriverket, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Jönköping, Uppsala, Linköpings, Lunds och Umeå universitet, Sveriges lantbruksuniversitet (SLV), Centrala försöksdjursnämnden (CFN), Länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Malmöhus, Hallands, Skaraborgs, Västmanlands, Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, Svenska kommunförbundet, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Sveriges akademikers centralförbund (SACO), AB Trav och Galopp (ATG), Svenska djurskyddsföreningen, Svenska galoppSPORTENS centralförbund (SGC), Svenska travSPORTENS centralförbund (STC), Svenska djursjukhusföreningen, Sveriges livsmedelsindustriförbund, Sveriges kattklubbars riksförbund (SVERAK), Sveriges veterinärförbund och Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund (SDR).

2.1 Förslag till lag om behörighet att utöva veterinäryrket

Häriigenom föreskrivs följande.

Behörighet m.m.

1 § Behörig att utöva veterinäryrket är

1. den som är legitimerad enligt 2 § eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av 3 § 1,
2. den som enligt föreskrifter meddelade av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Statens jordbruksverk har tillstånd att utöva yrket i den utsträckning som anges i varje särskilt fall,
3. den som enligt föreskrifter meddelade med stöd av 3 § 2 har rätt till sådan yrkesutövning utan legitimation.

2 § Legitimation som veterinär meddelas av Jordbruksverket.

Den som avlagt veterinärexamen i Sverige skall på ansökan legitimeras som veterinär. Detsamma gäller den som har avlagt veterinärexamen utomlands och genomgått av regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, av Jordbruksverket föreskriven efterutbildning. Legitimation får dock inte meddelas om omständigheterna är sådana att en legitimation skulle komma att återkallas.

Om den som har avlagt veterinärexamen utomlands är mycket skicklig och särskilt erfaren inom veterinäryrket, får legitimation meddelas trots att han inte har genomgått föreskriven efterutbildning.

3 § För veterinärer med sådan utländsk utbildning som omfattas av Sveriges åtaganden enligt internationella överenskommelser meddelar regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket föreskrifter om

1. legitimation,
2. behörighet att utan legitimation utöva veterinäryrket.

4 § Tillstånd enligt 1 § 2 att utöva veterinäryrket i områden intill riksgränsen får meddelas att gälla för varje veterinär som uppehåller tjänst som veterinär i sådana trakter i Finland och Norge som gränsar till Sverige.

5 § För att veterinärer inför allmänheten skall få tillkännage att de är särskilt kunniga inom en viss gren av veterinäryrket, skall de ha uppfyllt de villkor för specialistkompetens som har föreskrivits av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, av Jordbruksverket.

6 § Den som inte är behörig att utöva veterinäryrkets får inte behandla sjukdomar på vilka epizootilagen (1980:369) eller lagen (1983:738) om bekämpande av salmonella hos djur är tillämplig.

Den som saknar behörighet att utöva veterinäryrket får inte beteckna sig veterinär i samband med att han mot ersättning undersöker djurs hälsotillstånd eller behandlar djur för sjukdom eller liknande tillstånd genom att vidta eller föreskriva åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte. Han får inte heller i samband med verksamheten använda en sådan titel eller yrkesbeteck-

ning som innehåller ordet veterinär eller ger sken av att han är legitimerad eller på annat sätt auktoriserad av en myndighet eller har specialistkompetens som veterinär.

Prop. 1993/94:139
Bilaga 4

Veterinärers allmänna skyldigheter m.m.

7 § En veterinär skall fullgöra sina uppgifter i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad veterinärer är skyldiga att göra i sin yrkesutövning och om tillsyn över veterinärers verksamhet.

8 § En veterinär är skyldig att låta sin verksamhet inspekteras av den myndighet som enligt föreskrifter som avses i 7 § andra stycket har tillsyn över verksamheten eller av den som tillsynsmyndigheten förordnar.

Om tillsynsmyndigheten finner att en veterinär är skäligen misstänkt för brott i utövningen av veterinäryrket, skall myndigheten, om inte annat följer av 30 §, anmäla veterinären till åtal

1. om det för brottet är föreskrivet fängelse, eller
2. om det finns anledning anta att det kommer att föras talan om enskilt anspråk.

9 § En veterinär får inte obehörigen röja eller utnyttja vad veterinären i sin yrkesutövning har fått veta om enskildas affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Disciplinansvar

10 § Om en veterinär uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter i sin veterinära yrkesutövning får disciplinpåföljd meddelas veterinären. Är felet med hänsyn till samtliga omständigheter ringa, får någon påföljd inte meddelas. Disciplinpåföljder är erinran och varning.

Disciplinpåföljd får inte meddelas en veterinär för att han deltagit i strejk eller i en liknande stridsåtgärd.

11 § Om en veterinär har anmälts till åtal, får något disciplinärt förfarande enligt denna lag inte inledas eller fortsättas i fråga om den förseelse som avses med anmälan. Om en fråga om disciplinansvar har anmälts till Veterinära ansvarsnämnden får dock veterinären underrättas om detta.

Om en gärning har prövats i straffrättslig ordning, får ett disciplinärt förfarande inledas eller fortsättas bara om gärningen, av någon annan orsak än bristande bevisning, inte har ansetts vara något brott.

12 § Disciplinpåföljd får meddelas bara om veterinären inom två år från förseelsen skriftligen har underrättats om vad som anförs mot veterinären.

Disciplinpåföljd får inte meddelas en veterinär senare än fem år efter förseelsen.

13 § Legitimation som veterinär skall återkallas om veterinären

1. visat grov oskicklighet vid utövandet av veterinäryrket eller på annat sätt visat sig vara uppenbart olämplig att utöva yrket,

2. på grund av sjukdom inte kan utöva veterinäryrket tillfredsställande.

Om en veterinär som har fått legitimation här i landet på grund av auktorisation i ett annat land förlorar denna auktorisation, skall legitimationen återkallas.

14 § Om det finns grundad anledning anta att legitimationen bör återkallas enligt 13 § första stycket 2, är den legitimerade veterinären skyldig att låta sig undersökas av läkare i den utsträckning som fordras för att veterinärens förmåga att utöva veterinäryrket skall kunna bedömas.

Om det förordnas om läkarundersökning, får legitimationen återkallas för tiden till dess ärendet slutligt avgörs.

Har veterinären inte följt ett föreläggande om läkarundersökning inom ett år från det veterinären fick del av det, får legitimationen återkallas.

15 § Bestämmelserna i 13–14 §§ om återkallelse av legitimation gäller även annan behörighet att utöva veterinäryrket.

16 § Om en veterinär missbrukar sin rätt att förskriva narkotiska eller alkoholhaltiga läkemedel eller teknisk sprit, får denna rätt dras in eller begränsas.

Om det finns sannolika skäl för misstanke om sådant missbruk som avses i första stycket, får förskrivningsrätten dras in eller begränsas till dess frågan prövats slutligt. Ett sådant beslut gäller i högst sex månader. Om det finns särskilda skäl, får beslutets giltighet förlängas med ytterligare högst sex månader.

17 § En veterinär, vars behörighet att utöva yrket har återkallats, skall återfå denna behörighet när förhållandena medger det.

Vad som sägs i första stycket gäller även i fråga om inskränkningar i förskrivningsrätten enligt 16 §.

Veterinära ansvarsnämnden

18 § Frågor om disciplinansvar enligt denna lag prövas av Veterinära ansvarsnämnden.

Nämnden prövar även frågor om återkallelse och begränsning av legitimation samt andra frågor som avses i 13–17 §§.

19 § Ansvarsnämnden består av ordförande och fem andra ledamöter.

Ordföranden skall vara jurist med domarerfarenhet. Två ledamöter skall vara veterinärer. Övriga ledamöter utses bland personer som har insikt i djurhållning och som kan anses företräda allmänhetens intressen.

Regeringen utser ordförande, övriga ledamöter och, i den utsträckning det behövs, ersättare för dem. För ersättare gäller vad som sägs om ledamot.

20 § Ansvarsnämnden är beslutförför med ordföranden och minst fyra andra ledamöter.

Ordföranden får ensam fatta beslut som

1. innebär att ett ärende avgörs i sak, om det är uppenbart att ärendet inte kan leda till någon påföljd och om ärendet inte heller rör ansökan om att återfå behörighet,

2. inte innefattar ett slutligt avgörande i sak och inte rör fråga enligt 14 § eller 16 § andra stycket eller utdömande av vite enligt 26 § andra stycket.

Ärenden som har avgjorts av ordföranden ensam skall anmälas vid nästa sammanträde med nämnden.

21 § I fråga om jäv mot den som handlägger ärenden i ansvarsnämnden gäller bestämmelserna i 4 kap. rättegångsbalken om jäv mot domare.

22 § Om det framkommer skiljaktig mening vid en överläggning i ansvarsnämnden, tillämpas bestämmelserna i 29 kap. rättegångsbalken om omröstning i brottmål med endast lagfarna ledamöter. Ordföranden säger dock sin mening först.

Handläggningen i ansvarsnämnden

23 § Frågor om disciplinansvar och återkallelse av behörighet samt begränsning av rätten att förskriva narkotiska eller alkoholhaltiga läkemedel eller teknisk sprit skall tas upp på anmälan av

1. Jordbruksverket,

2. annan myndighet som har tillsyn över den yrkesutövning som föranleder anmälan,

3. veterinärens arbetsgivare, eller

4. den som har lidit skada till följd av veterinärens yrkesutövning.

Frågor om meddelande av behörighet åt den som fått sin tidigare behörighet återkallad tas upp på ansökan av den som saken gäller.

Bestämmelser om rätt för Riksdagens ombudsmän och för Justitiekanslern att göra anmälan i ärenden om disciplinansvar och om återkallelse av behörighet samt om handläggningen av sådana ärenden finns i 6 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagen ombudsmän och i 6 § lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn.

24 § Förfarandet hos ansvarsnämnden är skriftligt.

Muntlig förhandling får dock förekomma när det kan antas vara till fördel för utredningen.

25 § Är en anmälan så ofullständig att den inte kan läggas till grund för en prövning i sak, skall ansvarsnämnden förelägga anmälaren att inom viss tid avhjälpa bristen. Om anmälaren inte följer föreläggandet, får anmälan avvisas. Vad som sägs om anmälan gäller också i fråga om ansökan.

26 § Ansvarsnämnden skall se till att ärendena blir tillräckligt utredda. Överflödigt utredning skall avvisas.

Nämnden får fordra in journaler och andra handlingar som behövs för utredningen. Därvid får nämnden förelägga en veterinär vite.

27 § Om en fråga kräver särskild sakkunskap, får ansvarsnämnden inhämta yttranden från myndigheter och andra sakkunniga i frågan.

I fråga om sådana sakkunniga gäller 40 kap. 2–7 och 12 §§ rättegångsbalansen.

De som är skyldiga att lämna yttrande har rätt till ersättning för sitt utlåtande endast om det är särskilt föreskrivet. Andra sakkunniga från vilken nämnden inhämtat yttrande har rätt till ersättning av allmänna medel för sitt uppdrag. Ansvarsnämnden får bevilja förskott på sådan ersättning

28 § Till muntlig förhandling skall parterna kallas. En enskild får kallas att inställa sig personligen. Att den kallade inte kommer till förhandlingen utgör inte något hinder för ärendets vidare handläggning och avgörande.

En enskild part, som har inställt sig till en muntlig förhandling, får tillerkännas ersättning av allmänna medel för kostnad för resa och uppehälle, om ansvarsnämnden finner att han skäligen bör ersättas. Nämnden får bevilja förskott på ersättningen. Närmare bestämmelser om ersättning och förskott meddelas av regeringen.

29 § Bestämmelserna om motivering av beslut och om underrättelse om beslut i 20 och 21 §§ förvaltningslagen (1986:223) skall tillämpas även på beslut enligt 14 § och 16 § andra stycket.

30 § Om ansvarsnämnden i ett ärende som handläggs där finner att åtalsanmälan enligt 8 § andra stycket bör göras, skall nämnden göra sådan anmälan.

Överklagande m.m.

31 § Ansvarsnämndens beslut och Jordbruksverkets beslut i ett särskilt fall enligt denna lag får överklagas hos kammarrätten.

32 § Ansvarsnämndens beslut får överklagas av

1. Jordbruksverket,
2. den som enligt 23 § första stycket anmält en fråga om disciplinansvar, om beslutet har gått honom emot,
3. annan som beslutet angår, om det har gått honom emot.

Bestämmelser om rätt för Riksdagens ombudsmän och för Justitiekanslern att söka ändring i beslut om disciplinansvar eller behörighetsfråga med anledning av fel i yrkesutövningen finns i 7 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän och i 7 § lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn. Överklagandet skall göras inom tre veckor från det beslutet har meddelats.

33 § Beslut som inte innebär att ett ärende avgörs får överklagas endast i samband med överklagande av det slutliga beslutet i ärendet. Ett beslut som inte är slutligt får dock överklagas särskilt när nämnden har

1. ogillat en invändning om jäv mot ledamot av nämnden eller en invändning om att det finns hinder mot ärendets prövning,
2. avvisat ombud eller biträde,
3. förordnat om saken i avvaktan på att ärendet avgörs,
4. förordnat om läkarundersökning,

5. dömt ut vite, eller
6. förordnat om ersättning för någons medverkan i ärendet.

Prop. 1993/94:139
Bilaga 4

34 § Beslut som meddelas med stöd av denna lag gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

35 § I ärenden om disciplinansvar är anmälaren motpart till den veterinär som har överklagat ansvarsnämndens eller kammarrättens slutliga beslut enligt denna lag. I ärenden om återkallelse av behörighet och inskränkning av förskrivningsrätt är Jordbruksverket veterinärens motpart.

Straffbestämmelser

36 § För obehörig utövning av veterinäryrket döms till böter eller fängelse i högst ett år

1. en veterinär som mot ersättning utövar veterinäryrket när hans legitimation är återkallad eller hans behörighet av annan anledning har upphört,

2. en veterinär med begränsad behörighet som vid yrkesutövning som veterinär åsidosätter de föreskrifter som gäller för hans behörighet.

En veterinär som bryter mot 5 § döms till böter.

En veterinär som hindrar eller undandrar sig inspektion enligt 8 § döms till böter, om inte gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

37 § Den som bryter mot 6 § första stycket, döms för smittfarligt kvacksalveri på djur till böter eller fängelse i högst ett år, om inte gärningen är belagd med straff enligt 36 §. Brist i utbildning och erfarenhet befriar inte från ansvar.

Den som bryter mot 6 § andra stycket, döms till böter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994, då lagen (1965:61) om behörighet att utöva veterinäryrket m.m. skall upphöra att gälla.

2. Den som vid lagens ikraftträdande har behörighet att utöva veterinäryrket enligt äldre föreskrifter skall anses ha samma behörighet enligt den nya lagen.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:000) om offentlig anställning

Prop. 1993/94:139
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 21 § lagen (1994:000) om offentlig anställning skall ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §

Föreskrifterna i 14–19 §§ gäller inte

1. dem som kan meddelas disciplinpåföljd enligt lagen (1986:644) om disciplinförseelser av krigsmän, m.m., för förseelser som omfattas av den lagen,

2. hälso- och sjukvårdspersonal, som i sin yrkesutövning står under Socialstyrelsens tillsyn, för sådana förseelser i denna yrkesutövning som skall prövas av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd,

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3. veterinärer, som står under Statens jordbruksverks tillsyn, om förseelsen har skett i utövningen av veterinäryrket.

3.veterinärer för sådana förseelser i yrkesutövningen som skall prövas av Veterinära ansvarsnämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1994-03-03

Närvarande: regeringsrådet Stig Brink, justitierådet Inga-Britt Törnell och presidenten i Försäkringsöverdomstolen Leif Ekberg.

Enligt en lagrådsremiss den 10 februari 1994 (Jordbruksdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om behörighet att utöva veterinäryrket, m.m.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Daniel Samuelson.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om behörighet att utöva veterinäryrket

6 §

Paragrafen motsvarar 10 § i den gällande behörighetslagen. I första stycket anges i vilken utsträckning den som saknar behörighet som veterinär får undersöka och behandla djur. Enligt specialmotiveringen anges begränsningen i rätten att som obehörig utöva yrket vara att det inte är tillåtet att mot ersättning behandla sjukdomar på vilka epizootilagen eller lagen om bekämpande av salmonella hos djur är tillämplig. Orden "mot ersättning", som finns i 10 § i den gällande behörighetslagen, har fallit bort i det remitterade förslaget. Under förredragningen inför Lagrådet ha framkommit att detta inte är avsett. Med den föreslagna lydelsen av lagrummet blir begränsningen så omfattande att i och för sig önskvärda behandlingsinsatser blir förbjudna, t.ex. brådskande behandling som en djurägare efter anvisning av behörig veterinär utför på djur som drabbats av sjukdom på vilken någon av de angivna lagarna är tillämplig. Orden "mot ersättning" bör därför föras in i lagtexten i paragrafens första stycke.

13 § och 16 §

Enligt 13 § 2. skall en veterinärs legitimation återkallas om veterinären på grund av sjukdom inte kan utöva veterinäryrket tillfredsställande. Enligt Lagrådets mening bör inte bara sjukdom utan även annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan som omöjliggör ett nöjaktigt utövande av veterinäryrket kunna vara en grund för att återkalla legitimation. I likhet med vad som gäller för hälso- och sjukvårdspersonal bör lagtexten utformas så att legitimation skall återkallas om veterinären "på grund av sjukdom eller någon liknande omständighet inte kan utöva veterinäryrket tillfredsställande".

För hälso- och sjukvårdspersonal gäller att legitimation kan återkallas även då den legitimerade själv begär det. På samma sätt kan behörigheten att förskriva narkotiska eller alkoholhaltiga läkemedel eller teknisk sprit dras in eller

begränsas om läkaren eller tandläkaren själv begär det. Några motsvarande bestämmelser föreslås inte för veterinärer.

Prop. 1993/94:139
Bilaga 5

Bakom en begäran att få sin legitimation återkallad eller sin förskrivningsrätt indragen eller begränsad ligger ofta problem med eget missbruk. Det kan också gälla problem med andra personers missbruk som yttrar sig i krav från missbrukaren på läkarens eller tandläkarens förskrivningar. Sådana krav kan ibland upplevas som mycket besvärande och en möjlighet att hålla dem ifrån sig kan vara att bli befriad från rätten att skriva ut den typ av läkemedel som missbrukaren efterfrågar. Enligt Lagrådets mening bör man i lagen om behörighet att utöva veterinäryrket föra in en bestämmelse som ger veterinären möjlighet att i vart fall begära att få sin förskrivningsrätt begränsad eller indragen.

Lagrådet föreslår att 16 § kompletteras med en mening av följande lydelse:

”Förskrivningsrätten får också dras in eller begränsas om veterinären själv begär det.”

14 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet för en legitimerad veterinär att underkasta sig läkarundersökning.

Paragrafen motsvarar 8 § i det remitterade förslaget till lag om disciplinpåföljd m.m. på hälso- och sjukvårdens område. I likhet med vad som föreslås gälla inom hälso- och sjukvården bör i ett beslut om läkarundersökning av legitimerad veterinär anges den läkare som skall utföra undersökningen. Beslutet bör vidare ges formen av ett föreläggande som delges med den berörde. Lagrådet föreslår att paragrafen också i övrigt formuleras i nära överensstämmelse med förslaget till motsvarande bestämmelse för hälso- och sjukvårdsområdet och ges följande lydelse:

”Om det finns grundad anledning anta att legitimationen bör återkallas enligt 13 § första stycket 2, får veterinären föreläggas att låta sig undersökas av läkare som anvisas honom eller henne.

Om ett föreläggande om läkarundersökning har beslutats, får legitimationen återkallas för tiden till dess frågan om återkallelse av legitimationen har prövats slutligt.

Har veterinären inte följt ett föreläggande om läkarundersökning inom ett år från det att han eller hon fick del av detta, får legitimationen återkallas.”

19 §

I paragrafen behandlas sammansättningen i veterinära ansvarsnämnden. Enligt andra stycket skall ordföranden vara jurist med domarerfarenhet. Av tredje stycket framgår att detta också ska gälla ersättare för ordföranden. Med hänsyn till tyngden hos de ingripanden som nämnden har att fatta beslut om är det viktigt att ordföranden är en person med kvalificerad domarerfarenhet. Det är därför inte tillräckligt att enbart ange att ordföranden skall ha sådan erfarenhet. Även en jurist med fullgjord tingsjämnstgöring kan sägas ha domarerfarenhet. Lagrådet anser att det bör krävas att ordföranden liksom ersättare för denne, skall vara eller ha varit ordinarie domare. Detta bör framgå av lagtexten.

Lagrådet föreslår därför att andra stycket första meningen får följande lydelse:
"Ordföranden skall vara eller ha varit ordinarie domare."

Prop. 1993/94:139
Bilaga 5

23 §

Det föreslagna tillägget till 16 § aktualiserar en ändring av 23 § som innehåller bestämmelser om talerätt i ansvarsnämnden. För att göra paragrafen tydligare bör reglerna om talerätt i disciplinärenden och i legitimations- och behörighetsärenden hållas i sär. Någon anledning att särskilt ange Jordbruksverket vid sidan av annan tillsynsmyndighet som behörig att göra anmälan finns inte. Lagrådet föreslår att första och andra styckena får följande lydelse:

"Frågor om disciplinansvar skall tas upp på anmälan av

1) den myndighet som har tillsyn över den yrkesutövning som föranleder anmälan,

2) veterinärens arbetsgivare eller

3) den som har lidit skada till följd av veterinärens yrkesutövning.

Frågor som avses i 13–17 §§ tas upp på anmälan av Jordbruksverket eller den som saken gäller."

26 §

Enligt paragrafen får Veterinära ansvarsnämnden förelägga en veterinär vite. I dessa fall tillämpas viteslagens bestämmelser. Detta innebär att nämnden med stöd av 6 § andra stycket även har rätt att döma ut vite. Vad Lagrådet nu anfört bör för tydlighetens skull anges i propositionen.

Granskningen av det remitterade förslaget har i övrigt föranlett förslag till ändringar av redaktionell art.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:000) om offentlig anställning

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 1994

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Hörnlund, Olsson, Svensson, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Ask

Föredragande: statsrådet Olsson

Regeringen beslutar proposition 1993/94:139 Lag om behörighet att utöva veterinäryrket

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- häver eller upprepar ett normgivningsbemyn- digande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
--------------------	--	--

Lag om behörighet att utöva veterinäryrket	1, 3, 5, 7, 28 §§
---	-------------------

